БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

№ 23 (8355)
ЯНВАРИИН 28
СРЕДА
1959 он

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

Сэн 20 мүнгэн

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ээлжээтэбэшэ XXI съезд—коммунизм байгуулагшадай түүхэтэ съезд мандаха болтогой!

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН ЭЭЛЖЭЭТЭБЭШЭ XXI СЪЕЗД НЭЭГДЭБЭ

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ээлжээтэбэшэ XXI съезд январиин 27-до Москвада, Кремлиин Ехэ Ордон соо угаа ехэ дэбжэлтын, эдэбхи зоригжолой оршон байдалда нээгдэбэ.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Президиумэй гэшүүдэй трибунада ерэхэдэнь, съездын делегадууд, олон тоото айлшад хүл дээрээ бодожо зогсоод, нэрьемэ альга ташалгаар утгаа. Замхашагүй удаан альга ташалга болоо, «Ленинскэ Центральна Комитет мандаха болтогой!» гэһэн юрөөл табигдаа, «Ура!» хашхаралган болоо.

Партиин XXI съездэдэ шиидхэхэ эрхэтэй 1269 делегат, зүбшэхэ эрхэтэй 106 делегат һунгагдаа гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр Н. С. Хрущев мэдээсээ. Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ээлжээтэбэшэ XXI съездые нүхэр Н. С. Хрущев нээгдэһэн дээрэ соносхобо.

КПСС-эй XX съездһээ хойшонхи үе соо уласхоорондын хүдэлмэришэнэй, коммунистическэ хүдэлөөн өөрынгөө элитэ ехэ хэдэн ажал-ябуулагшадые — Марсель Кашен, Болеслав Берут, Антонин Запотоцкий, Джузеппе ди Витторио, Георгий Дамянов болон эб найрамдалай түлөө элитэ тэмсэлшэ Фредерик Жолио Кюри гэгшэдые алдаһан байна гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев хэлээ. Тэдэнэй дурасхаалые минутын турша соо шэмээгүй байжа хүндэлэн ёһолхые нүхэр Хрущев дурадхаа. Эндэ байгшад бултадаа хүл дээрээ бодожо зогсоо.

Гадаадын 70 оронуудай аха дүү марксистско-ленинскэ партинуудай делегацинууд КПСС-эй XXI съездэдэ ерээ гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев мэдээсэбэ.

Делегацинуудые нүхэр Н. С. Хрущевой халуунаар амаршалаад, КПСС-эй XXI съездэдэ өөһэдынгөө түлөөлэгшэдые эльгээһэн аха дүү коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудта баясхалан хүргэхэдэнь зал соо дахин, дахин альга ташалган болоо.

Съездын президиумые, секретариадые, редакционно комиссиие, мандатна комиссиие делегадууд һунгаа. Съездын зүбшэхэ зүйл, хүдэлмэрилхэ гурим баталагдаа.

Нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан, КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущев 1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд тухай элидхэл хээ. (ТАСС).

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДЕПУТАДУУДТА КАНДИДАДУУДААР АРАДАЙ ЭРХИМ ХҮБҮҮД, БАСАГАД ДЭБЖҮҮЛЭГДЭНЭ

РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлхэ һунгалтын урда тээхи суглаанууд КПСС-эй XXI съездын нээгдэхын урда үдэр, январиин 26-да России Федерациин городууд болон тосхонуудта политическэ угаа ехэ дэбжэлтын оршон байдалда эхилээ. Парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдые, үйлэдбэридэ юумэ үйлэдбэридэ юумэ үүсхэгшэдые, хүдөө ажахын түрүүшүүлые промышленна предприятинуудай, колхоз, совхозуудай, һуралсалай газарнууд болон эмхи зургаануудай коллективүүд өөһэдынгөө кандидадуудаар дэбжүүлнэ.

Парти, правительство болон арадай бата нэгэдэлые, коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй эбдэршэгүй нэгэдэлые улам бэхижүүлхэ уряатайгаар һунгалтын урда тээхи олон тоото суглаанууд боложо байна.

МОСКВА, МОСКВАГАЙ ОБЛАСТЬ

Һунгуулиин Калининска округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **Никита Сергеевич Хрущевые** прожекторэй заводой коллективэй суглаан нэгэн һаналтайгаар дэбжүүлээ. Калининска һунгуулиин округһоо нүхэр Н. С. Хрущевой кандидатурые «Фрезер» заводойхид мүн лэ дэбжүүлһэн байна.

Һунгуулиин Первомайска округһоо депутадта кандидадаар нүхэр **Никита Сергеевич Хрущевые** Буденнын нэрэмжэтэ заводойхид дэбжүүлһэн байна. Энэ дурадхалыень «Серп и молот» заводойхид дэмжээд, депутадта кандидадаар сортопрокатна цехынгээ вальцовщик Социалистическэ Ажалай Герой, КПСС-эй XXI съездын делегат **Гаврил Никифорович Золотовые** нэрлээ.

Һунгуулиин Москворецкэ округһоо депутадта кандидадаар нүхэр **Никита Сергеевич Хрущевые** Владимир Ильичын нэрэмжэтэ заводойхидой һунгалтын урда тээхи суглаан дэбжүүлһэн байна. Энэ дурадхалыень Москвадахи Г. В. Плехановай нэрэмжэтэ арадай ажахын институдайхид дэмжээд, һунгуулиин Москворецкэ округһоо депутадта кандидадаар КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь **Алексей Илларионович Кириченкые** дэбжүүлһэн байна.

Москвагай «Гознак» гэжэ хэблэлэй фабрикынхид нүхэр **Никита Сергеевич Хрущевые** депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ тухай Владимир Ильичын нэрэмжэтэ заводойхидой суглаанай шиидхэбэриие дэмжээд, һунгуулиин Москворецкэ округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар **Алексей Илларионович Кириченкые** дэбжүүлбэ.

М. В. Фрунзын нэрэмжэтэ сэрэгэй академиин личнэ составай һунгалтын урда тээхи суглаан болоод, һунгуулиин Фрунзенска округһоо депутадта кандидадаар **Никита Сергеевич Хрущевые** дэбжүүлхэ гэжэ шиидхээ. Академиинхидэй энэ шиидхэбэриие Моссоведэй гүйсэдкомой барилгын материалнуудай болон барилгын детальнуудай промышленностиин главна управлениин коллектив нэгэн һаналтайгаар дэмжээд, депутадта кандидадаар КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь **Екатерина Алексеевна Фурцевае** дэбжүүлһэн байна. Һунгуулиин Фрунзенска округһоо депутадта кандидадаар **Екатерина Алексеевна Фурцевае** «Красная роза» гэжэ торгоной комбинадайхид дэбжүүлээ. Һунгуулиин автозаводской округһоо депутадта кандидадаар **Никита Сергеевич Хрущевые** Кировэй нэрэмжэтэ «Динамо» заводойхид дэбжүүлээ. Энэ шиидхэбэриень Лихачевой нэрэмжэтэ автозаводой олон түмэн хүдэлмэришэд болон алба хаагшад дэмжэһэн байна. Тиигээд автозаводойхид һунгуулиин автозаводской округһоо депутадта кандидадаар зэр зэмсэгэй № 3 цехын шлифовщик **Леонид Иванович Куркиниие** нэрлэбэ. Эдэ дурадхалнуудыень Дзержинскиин нэрэмжэтэ Бүхэсоюзна теплотехническэ институдайхидай суглаан нэгэн дуугаар дэмжээ.

Һунгуулиин Даниловска округһоо депутадуудта кандидадаар нүхэр **Никита Сергеевич Хрущевые,** фабрикын утаһа ээрэгшэ **Серафима Александровна Котовае** М. И. Калининай нэрэмжэтэ камвольно-ээрэлгын фабрикынхид дэбжүүлһэн байна. Мүн энэ округһоо нүхэр **Н. С. Хрущевой** кандидатурые Фрунзын нэрэмжэтэ ээрэлгэ-нэхэлгын фабрикын хүдэлмэришэдэй суглаан дэбжүүлбэ.

Москвагай центральна телеграфай хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын суглаан һунгуулиин Советскэ округһоо депутадта кандидадаар нүхэр **Никита Сергеевич Хрущевые** дэбжүүлхэ гэжэ шиидхээ. Энэ дурадхалыень Москвадахи Д. И. Менделеевэй нэрэмжэтэ химико-технологическа институдайхид дэмжэһэн байна. Һунгуулиин энэ округһоо депутадта кандидадаар профессор, химическэ наукануудай кандидат **Елизавета Михайловна Александровае** суглаанда хабаадагшад нэрлээ.

Һунгуулиин Ленинскэ округһоо депутадта кандидадаар **Никита Сергеевич Хрущевые** дэбжүүлхэ гэжэ Орджоникидзын нэрэмжэтэ станок бүтээлгын заводойхид нэгэн һаналтайгаар шиидхээ.

«Красный пролетарий» заводто һунгалтын урда тээхи суглаан болоо. Һунгуулиин Ленинскэ округһоо депутадта кандидадуудаар **Никита Сергеевич Хрущев,** заводой токарь КПСС-эй XXI съездын делегат **Николай Михайлович Кузьмин** эндэ дэбжүүлэгдэһэн байна.

Красно-Полянска районой «Красная нива» хүдөө ажахын артелиин гэшүүд һунгуулиин Красно-Полянска округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар **Никита Сергеевич Хрущевые,** «Красная нива» колхозой түрүүлэгшэ **Иван Васильевич Григорьевые** дэбжүүлээ.

Ногинско районой Купавинска нарин сэмбын фабрикын хүдэлмэришэд һунгуулиин Ногинско округһоо депутадуудта кандидадуудаар нүхэр **Никита Сергеевич Хрущевые,** фабрикын ээрэлгын цехын мастерай туһалагша **Мария Ивановна Рожневае** дэбжүүлхэ гэжэ шиидхэбэ.

Куйбышевай нэрэмжэтэ Коломенско тепловоз бүтээдэг заводойхид һунгуулиин Коломенско округһоо депутадта кандидадаар КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн **Николай Михайлович Швернигые** дэбжүүлһэн байна.

Һунгалтын урда тээхи окружной зүблөөнүүдтэ ошохо түлөөлэгшэд ажалшадай суглаанууд дээрэ һунгагдаа.

УЛАН-УДЭ

РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар хэдые дэбжүүлхэб, арад зоной этигэл найдабариие ёһотойгоор харюулха, гүрэн түрын хэрэгые хүтэлэлсэжэ шадаха хэд байна гээшэб?

Энэ асуудалые зүбшэн хэлсэхээ үсэгэлдэр Улан-Удын мяха-консервын комбинадай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшад олоороо сугларба. Түрүүлжэ комбинадай мастер нүхэр Кострикова үгэ абаад, һунгуулиин Улан-Удын № 744 округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр **Н. С. Хрущевые** дэбжүүлхэ дурадхал оруулаа.

—Оронойнгоо арадай ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөхын тулада Никита Сергеевичын ямар ехэ оролдолго гаргажа, эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллажа байдагыень бултадаа мэдэнэбди. Илангаяа һүүлэй жэлнүүдтэ оронноймнай хүдөө ажахы, промышленность, соёл культура эрид түргэнөөр хүгжэнэ. Энэ амжалтадамнай нүхэр Хрущевой аша габьяань ехэ. Тиимэһээ минии энэ дурадхалые дэмжэхыетнай Та нүхэдөө уряалнаб.

Тэрэнэй оруулһан дурадхалые халуунаар дэмжэжэ, нүхэд Симонова, Бородин гэгшэд үнэн зүрхэнэй үгэнүүдые хэлээ.

Һүүлээрнь комбинадай хүдэлмэришэн нүхэр Ли-лу үгэ абаба.

—Манай гүрэн түрые толгойлжо байһан, бултанаймнай хүндэлдэг хүниие—СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Климент Ефремович Ворошиловые** РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ дурадхал оруулаад, минии энэ һанамжые дэмжэхыетнай гуйнаб, —гэжэ тэрэ сугларагшадта хандаба.

Тэрэнэй дурадхалые дэмжэхэ зуураа, өөхэнэй цехын начальник нүхэр Лисютин Климент Ефремовичын намтар тухай тобшохоноор хөөрэбэ.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр **Д. Ц. Цыремпилониие** һунгуулиин Улан-Удын № 744 округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ тухай дурадхал нүхэр Банзаров оруулба.

—Засаг түрынгөө дээдын газарта эгээл эрхим хүбүүд, басагадаа түлөөлэн эльгээхэ ёһотойбди. Тиимэһээ би РСФСР-эй урдахи зарлалай Верховно Соведтэ депутадаар һунгагдаһан Доржи Цыремпилович Цыремпилониие дахин депутадта кандидадаар дэбжүүлхые дурадханаб.

Тэрэнэй дурадхалые дэмжэжэ, комбинадай хүдэлмэришэд нүхэд Быков, Григорьев гэгшэд үгэ хэлээ.

—Республикынгаа Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Доржи Цыремпилович Цыремпилониие бидэнэр бултадаа һайн мэдэнэбди,—гэжэ нүхэр Быков хэлэбэ. —Ямаршье ажалда, ямаршье тушаалда хүдэлмэрилжэ байхадаа нүхэр Цыремпилон хододоо арад зонойнгоо найдабариие нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, зондоо алба хэжэ ябадаг байгаа, саашадаашье манай этигэлые харюулжа байха гэжэ би найданаб.

Эдэ нүхэдые һунгуулиин Улан-Удын № 744 округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлхэ гэжэ суглаанда хабаадагшад нэгэн дуугаар шиидхээ.

Д. Цыренжапов.

***

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай ехэ зал улаан бүд дээрэ бэшээтэй уряа, лозунгнуудаар шэмэгдэнхэй. Студентнэр, багшанар олоороо сугларна.

Институдай партбюрогой секретарь Н. С. Лобанов суглаа нээһэнэй удаа, иигэжэ хэлээ:

—Арадайнгаа үнэн сэхэ хүбүүд, басагадые РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэһэн энэ суглаамнай манай орон дотор коммунизм байгуулхэ зам заажа үгэхэ түрэл партиин XXI съездын нээгдэһэн үдэртэй тудалдаба. Партидаа, арадтаа үнэн сэхэ, хүн зоной зол жаргалай түлөө ами бэеэ хайрлангүй тэмсэхэ хүнүүдээ Верховно Соведтэ депутадууд болгон эльгээхэмнай.

Доцент Н. И. Иванов үгэ абажа, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевые, КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь М. А. Сусловые дэбжүүлнэб гэхэдэнь, сугларагшад нэрьемэ шангаар альгаа ташалдаба.

—БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Доржи Цыремпилович Цыремпилониие РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые дурадханаб. Нүхэр Д. Ц. Цыремпилон Коммунистическэ партидаа, совет арадтаа үнэн сэхэ, арадайнгаа этигэл найдабариие харюулжа шадаха хүбүүн гэжэ доцент А. В. Булгадаев хэлэбэ.

Н. С. Хрущев, М. А. Суслов болон **Д. Ц. Цыремпилон** гэгшэдые РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлхэ гэһэн дурадхалые суглаанда хабаадагшад нэгэн дуугаар һайшаагаа.

В. Бильдушкинов.

ГУСИНООЗЁРСК

Галуута-Нуурай рудоуправлениин 7/8-дахи шахтада һунгалтын урда тээхи суглаан болобо. Тэрэ суглаанда хамта 320 гаран хүн хабаадалсаа.

Эгээн түрүүн бригадир Николай Андреевич Бондарев үгэ абажа, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр Никита Сергеевич Хрущевые дэбжүүлбэ.

Удаань мастер Ткаченко РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо нүхэр Анастас Иванович Микояниие дэбжүүлээ. Участогай нормировщик Батышев РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо нүхэр Фрол Романович Козловые дэбжүүлбэ.

Һүүлээрнь шахтын партийна эхин организациин секретарь Петр Иванович Собянин үгэ абаад, иигэжэ хэлэбэ:

РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадаар һунгагдаха кандидадые дэбжүүлхэ зол хуби манай рудоуправлениин коллективтэ тудаба.

Энэ эрхэеэ эдлэжэ, мантай нэгэн адли ажалтай—байгаалиин ашагта малтамалые абалсажа байдаг хүниие—Зэдын комбинадай Первомайска уурхайн үрэмдэлгын машинын машинист Василий Григорьевич Шульгиниие һунгуулиин Кяхтын 747 округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые дурадханаб.

Энэ хүмнай эрхимээр ажаллажа, һарынгаа даабариие 150—200 процент дүүргэжэ байхаһаа гадна, шэнэ, түрүү үүсхэл гаргадаг, өөрынгөө баян дүй дүршэлдэ залуушуулые олоор һургадаг байна. Ганса үнгэрэгшэ жэлдэ уралан нарижуулгын 4 үнэтэ дурадхал оруулжа, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлээ. Олониитын хүдэлмэридэ хододоо эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, зон нүхэдтөө хүндэтэй болонхой.

Тэрэнэй дурадхалые олон хүн халуунаар дэмжэжэ үгэ хэлээ.

Суглаанда хабаадагшад һунгуулиин Кяхтын 747 округһоо нүхэд **Н. С. Хрущев, А. И. Микоян, Ф. Р. Козлов, В. Г. Шульгин** гэгшэдые РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэжэ нэгэн дуугаар шиидхэбэ.

А. Золотухин.

КУРУМКАН

Эндэхи Карл Марксын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артельдэ 325 хүнэй хабаадалгатай һунгалтын урда тээхи суглаан боложо, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадууд дэбжүүлэгдээ.

Тус колхозой бухгалтер нүхэр А. Эрдынеев эгээн түрүүлэн үгэ абаад, иигэжэ мэдүүлбэ:

—Эхэ оронноймнай жэлһээ жэлдэ улам хүсэтэйгөөр хүгжэжэ, ерээдүйн гэрэлтэ һайхан коммунизм тээшэ бата найдамтайгаар дабшаха хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа гамнангүй үгэдэг, Коммунистическэ партиин, совет арадай габьяата ажал-ябуулагшад нүхэд Никита Сергеевич Хрущев, Алексей Илларионович Кириченко, Николай Григорьевич Игнатов гэгшэдые һунгуулиин 745-дахи Прибайкальска округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлхыемни зүбшөөгыт.

Сугларагшад энэ дурадхалыень альга ташан, халуунаар һайшаан угтажа, бүримүһэн дэмжээ. Удаань артелиин түрүү колхозник Э. Дамбаев үгэ абажа:

—Һунгуулиин 745-дахи округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Бурядай КПСС-эй обкомой секретарь Василий Иванович Дубровскиие дэбжүүлнэб, —гэжэ мэдүүлбэ.

—Нүхэд Н. С. Хрущев, А. И. Кириченко, Н. Г. Игнатов Совет оронойнгоо ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөхын, арад зоной ажабайдалые улам һайжаруулжа, бүри хүхюун сэнгэлиг, баян дэлгэр болгохын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэдэг. Тиимэһээ манай этигэл найдабариие тэдэнэрэй саашадаашье дүүрэнээр харюулха байһандань бата найданаб,—гээд үнинэй колхозник нүхэр И. Будаев дэмжэһэнээ мэдүүлээ.

Н. С. Хрущев, А. И. Кириченко, Н. Г. Игнатов, В. И. Дубровский гэгшэдэй кандидатурые дэмжэжэ, Галтайн долоон жэлэй һургуулиин директор нүхэр Д. Нимаев, аймагай худалдаа наймаанай организациин түлөөлэгшэ нүхэр П. Бадмаев, колхозник нүхэр Д. Бубеев болон бусад үгэ хэлээ.

Г. Дамбаев.

МУХАРШЭБЭР

Үсэгэлдэр Мухаршэбэрэй аймагай «Үнэн» колхозой клуб соо хүн зон олоороо сугларба. Ушарынь хадаа РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Забайкальска 746-дахи округһоо депутадта кандидадуудые дэбжүүлхэеэ тэдэнэр суглараа.

Уданшьегүй колхозой правлениин түрүүлэгшэ Ц. С. Семенов һунгалтын урда тээхи хамтын суглаа нээжэ, КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Ц. О. Цыбяковтэ үгэ үгэбэ. Партиин XXI съездые, мүн ээлжээтэ һунгалтануудые совет арадай ямар амжалтатайгаар угтажа байһан тухай тэрэ хэлэбэ.

Колхозой гэшүүдэй дундаһаа Будажап Дымбрылов түрүүлэн үгэ абаад, иигэжэ хэлэбэ:

—Бидэ мүнөөдэр тон ехэ баяр баясхалангай оршон байдалда суглараад байнабди. Энэ үдэр оронноймнай ниислэл хото Москвада партиимнай XXI съезд нээгдэбэ. Һүүлэй үедэ арадай ажахы тон ехээр урган хүгжэбэ. Энэ хадаа парти, правительствын сэсэн мэргэн ударидалгын элитэ гэршэ мүн.

Мүнөө араднай Россин Федерациин засагай дээдэ газар—Верховно Соведтэ эрхим хүбүүд, басагадаа дэбжүүлжэ эхилбэ. Би РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар һунгуулиин Забайкальска 746-дахи округһоо нүхэд Н. С. Хрущев, А. Б. Аристовые дэбжүүлхые дурадханаб.

Колхозой хонишон Балдама Хандажапова энэ дурадхалые үнэн зүрхэнһөө дэмжэхэ зуураа, партиин ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн нүхэр Н. А. Мухитдиновые, мүн тэрэшэлэн колхознигуудайнгаа дундаһаа үнинэй хонишон Цыпилма Аюшеевна Аюшеевае РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлбэ. Нүхэр Ц. А. Аюшеева колхоздоо үнэн сэхээр ажаллажа, һайн үрэ дүн туйлана. 1958 ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 135 хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлээ, хонин бүриһөө 4,2 кг. нооһо хайшалаа. Цыпилма Аюшеевнагай хүтэлбэрилдэг хонишодой бригада «коммунистическэ ажалай бригадын» нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ, мүнөө жэл 100 эхэ хонинһоо 140 хурьгаһаа үсөөн бэшые абажа, хонин бүриһөө 5 килограммһаа доошо бэшэ нооһо хайшалха уялга абанхай.

Суглаанда хабаадагшад РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадууд болгон, нүхэд **Н. С. Хрущев, А. Б. Аристов, Н. А. Мухитдиновые,** мүн **Ц. А. Аюшеевае** һунгуулиин Забайкальска 746-дахи округһоо дэбжүүлхыень тус округой һунгагшадта хандаба.

Т. Гармаев, манай корр.

Һунгуулиин комиссинуудай мэдээсэл

РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Забайкальска округой комисси Улан-Удэ городто, Соведүүдэй 1-дэхи байшангай 43-дахи таһагта байрлана. № 30-86, 42-61 телефонуудтай.

РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Прибайкальска округой комисси Улан-Удэ городто, Ленинэй үйлсын № 27 гэрэй хоёрдохи дабхарта, 11-дэхи таһагта байрлана. № 43-28, 26-58 телефонуудтай.

РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Улан-Удын округой комисси Улан-Удэ городто, Соведүүдэй 1-дэхи байшангай 46-дахи таһагта байрлана. № 26-92, 41-10 телефонуудтай.

***

Бурядай АССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Центральна комисси иимэ адресаар байдаг: Улан-Удэ город, Соведүүдэй 1-дэхи байшан, 2-дохи дабхар, 43-дахи таһаг, телефонууд: 26-48, 42-61.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

БАТАЛҺАН ТОГТООЛОО БЭЕЛҮҮЛ

Коммунистнууд—ударидахы хүсэн

Һүүлэй гурбан жэл соо манай колхозой экономико хүгжэжэ, колхозниигуудаймнай ажабайдал горьтойхоноор һайжарһан байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ ниитынгээ ажахыһаа хоёр миллион хахад шахуу түхэригэй мүнгэн олзо абаабди. 1958 ондо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1420 литр һү һааһан, хонин бүриһөө 2 килограмм 650 грамм нооһо хайшалһан, зуун эхэ хонин бүриһөө 85 хурьга абажа түлжүүлһэн байнабди.

Тэд һү, мяха, гоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэһэн хүндэтэ зорилгын табигдаад байхада энэ амжалта үшөөл бага, һанаһан зориһондо хүрэнэгүй.

Саашадаа малайнгаа ашаг шэмэ, тараалангай ургаса яажа дээшэлүүлхэ тухай асуудалые манай партийна организациин коммунистнууд нэгэнтэ бэшэ зүбшэн хэлсэһэн, хэдэ хэдэн шухала удха шанартай хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан байна. Энээнэй ашаар колхоздо ажалай журам шангадажа, хүнүүдэй эдэбхи үүсхэлэй дээшэлһэнэнинь, юрэнхыдөө ажал хүдэлмэриимнай урагшатайгаар ябадаг болоһоннинь элитээр харагдана.

КОММУНИСТНУУДЫЕ ЗҮБӨӨР ХУБААРИЛАН ТАБИХА ХЭРЭГТЭЙ

Зоной дунда партийна нүлөө үзүүлжэ, оролдосотой, эрхим ажалаараа бусадта жэшээ харуулхын тулада коммунистнуудаа ажалай шухала, харюусалгатай газарнуудта хубаарилан табиха гээшэ тон ехэ удха шанартай. Тиимэһээ партийна эхин организацинигаа тоосоото-һунгуулиин суглаан дээрэ энэ асуудал тухай хөөрэлдэхэдөө саашадаа ажахын элдэб һалбаринуудта, илангаяа мал ажалда коммунистнуудые олоор эльгээхэ гэжэ шиидхэһэн байгаабди. Тиигээд мүнөө коммунистнуудаймнай хахадһаа олонхинь мал ажал дээрэ хүдэлмэриилжэ байнхай.

Коммунистнуудай хүдэлһэн газарта ажал хүдэлмэриин урагшатай һайнаар, бүтээсэтэйгээр ябажа байдаг тухай тэмдэглэхэ шухала. Партийна организациин даалгабаряар ахалагша хонишод болоһон коммунистнууд Буда Цыдыпович Аюшеев, Лубсан Пагбаевич Мункуев гэгшэд үнгэрөөшэ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 100 гаран хурьга абажа, үхэл гарзагүйгөөр түлжүүлээд, эрхим шанартай ехэ нооһо хайшалаа. Тиигээд үбэлжэлгэдөө һайн бэлэдхэлтэйгээр ороод, мүнөө хонидоо хүшэ шадал һайнтайгаар ондо оруулжа, шэнэ түл абажа байна. Һая хонишон болгожо эльгээгдэһэн коммунист Цыдып Аюшеевич Санданов баһал оролдосотой ажалай жэшээ харуулна.

Манай һаалиин гүүртэнүүдтэшье коммунистнууд олон. Тэдэнэр үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллажа, бусадые дахуулан, социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадуулжа байдаг. Партиин гэшүүн Миниса Набиулевна Валиулина 20 үнеэ даажа байгаад, үнгэрэгшэ жэлдэ нэгэ нэгэнһээнь дунда зэргээр 1860 литр һү һаагаа. Һаалиин гүүртын комсомол-залуушуулай бригадын һаалишадтай суг хүдэлжэ байха зуураа, нүхэр Валиулина хододоо эдэбхи үүсхэл гаргажа, ажал хүдэлмэридөө шэнэ, түрүү арга дүршэлнүүдые нэбтэрүүлхые оролдожо байдаг юм. Гүүртэдээ үнеэдые зүбөөр, һайнаар эдеэлүүлдэг, харууһалдаг, саг сагтань һайнаар һаадаг болохын тулада залуу һаалишан ехэ оролдолго гаргана.

Энэ гүүртые залуу коммунист Андрей Галактионович Хороших даажа байдаг. Үнеэдэйнгээ һү үгэсые дээшэлүүлхын тулада тэрэ ехээр оролдоно. Коммунистнуудай хүтэлбэри доро ажаллажа байһан комсомол-залуушуулай бригадынхид журамаараашье, эдэбхитэй оролдосотойгоорошье, эбтэй эетэйгээрээшье шалгарна.

Эндэхи мал ходо һайнаар бэлшээгдэдэг, саг сагтаа эдеэлүүлэгдэжэ, уһалагдажа, һаагдажа байдаг. Үбэлжэлгэдөө һаалишад эртээнһээ һайнаар бэлэдхээ.

Сүлөөтэй сагтаа һаалишад зохидоор түхеэрэгдэһэн улаан буландаа орожо, шэнэ газетэ, журнал, һонин ном уншаха аргатай. Һаалишадай социалистическэ мүрысөөнэй дүн саг сагтаа гаргагдажа, харуулгын самбарта бэшэгдэжэ байдаг. Үдэр соо илажа гараһан һаалишанда дамжуулгын улаан тугхан барюулагдана. Энэ гүүртэдэ үнгэрэгшэ жэл үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1650 литр һүн һаагдаа.

Мүнөө гүүртын комсомол-залуушуулай бригадын һаалишад жэл соо үнеэн бүриһөө 2000 литрһээ бага бэшэ һү һааха, абаһан бүхы тугалаа нэгэшье толгой үхэлгүйгөөр түлжүүлхэ уялга абаад, коммунистическэ ажалай бригада гэжэ нэрлүүлхын түлөө мүрысэнэ.

Сабшалан, полинуудайнгаа ургасые дээшэлүүлжэ, элбэг ехэ тэжээл бэлдэдэг болоһон сагтаал малайнгаа ашаг шэмые эрид түргэнөөр дээшэлүүлхэ байһан туладаа манай партийна организаци коммунистнуудые мүн тараан ажалдашье эльгээнэ. Залуу коммунистнууд В. Я. Гаськов — комплексно бригадын бригадирай туһалагшаар, Д. А. Перевалов, П. Н. Гаськов гэгшэд трактористнуудаар ажаллаха зуураа, хүдэлмэридөө һайн амжалта туйлана. Эдэ коммунистнууд сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө дунда ехэ нүлөөтэй, хүндэтэй байдаг юм. КПСС-эй XXI съездын нээгдэхэ үдэр болотор бүхы тракторнуудаа, газар элдүүрилгынгээ машинануудые заһабарилжа дүүргэхэбди гэжэ бригадын механизаторнууд уялга абаһан юм. Тэрэ уялгаяа болзорһоонь урид дүүргээ. Мүнөө бригада хабарайнгаа тарилгада түгэс бэлэн болонхой.

Энэ бригадын кукуруза ургуулгын звеногойхид баһал һайнаар ажаллажа байдаг. Коммунист Дмитрий Перевалов «Беларусь» трактораар наг шэбхэ зөөжэ, кукурузын поли дээрэ үтэгжүүлгэ эртээнһээ бэлдэжэ байна.

Иигэжэ манай коммунистнууд гол шухала, харюусалгатай газарнуудта хубаарилан табигдаад, бусадта жэшээ харуулжа, зон нүхэдөө ударидан ажаллажа байдаг.

ЭЛЬГЭЭҺЭН ХҮНҮҮДТЭЭ ТУҺАЛЖА, ЗААБАРИ ҮГЭЖЭ БАЙХА ШУХАЛА

Харюусалгатай газарнуудта коммунистнуудые хубаарилан табяад, һүүлээрнь тэдэндээ саг үргэлжэ туһалжа, заабари үгэжэ байхаяа мартажа болохогүй. Партийна хүдэлмэриин элдэб олон арга дүршэлнүүдэй дунда коммунистнуудтай тус тустань хөөрэлдэжэ, тэдэнэй һанал бодолые мэдэжэ, саг соонь туһалжа байха гээшэ шухала удха шанартай. Ямар нэгэн харюусалгатай, шухала хүдэлмэридэ ябажа байһан коммунисттай хөөрэлдэхэдэ, тэндэ юунэй боложо байһаниие һайнаар мэдэжэ абаад, һайшаалтай юумэнүүдыень дэлгэрүүлхэ, дутуу дундануудые зайсуулха арга олгохо байна. Өөһэдтэйнь нюураараа хөөрэлдэхэдэ коммунистнууд һайн һайн дурадхалнуудые оруулдаг, дутуу дундануудые усадхаха арга заажа үгэдэг байха юм. Зүгөөр байра байдалые һайнаар мэдэжэ абаад, зүб тобшолол хэжэ, партийна организациин хүтэлбэрилэгшэдэй саг дары хэмжээ абажа байхадал иимэ хөөрэлдөөнүүд туһатай, аша үрэтэй байдаг.

***

Партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэринилээд ябуулагдадаг болобошье, манда дутуу дунданууд үшөөл олон гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй. Колхознигуудай дунда политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Энэ шухала хүдэлмэреэ һайжаруулха хэмжээ абажа байнабди. Тоосоото-һунгуулиингаа суглаан дээрэ коммунистнуудай хэлэһэн шүүмжэлхы ажаглалтануудые хараадаа абан, агитколлективэйнгээ хүдэлмэриие һэргээжэ, һайжаруулжа байнхайбди. Агитатор бүхэндэ нэгэ—хоёр гүүртэ, отара даалгагдажа үгтэнхэй. Һая агитаторай семинар үнгэргөөбди.

Улаан булангууд болон библиотекэнүүдтэ, саг үргэлжэ хүдэлдэг агитпунктда, хоёр клубтамнай, культбазануудта элдэб хэмжээ-ябуулганууд үнгэргэгдэжэ, кино, концерт харуулагдажа, лекци, хөөрэлдөөнүүд боложо байдаг болоо. Зондо кино харуулгые һайжаруулхын тулада манһаа болохо юумые хээбди, зүгөөр аймгүйсэдкомой культурын таһаг, мүн республикын Культурын министерство энэ шухала хэрэгтэ анхаралаа багаар табина гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Коммунистнуудай, комсомолшуудай экономическа һуралсал эмхидхэгдээ.

Колхозойнгоо ниитын ажахые, соёл культурые эрид түргэнөөр хүгжөөхын тулада манай коммунистнууд саашадаашье зоноо ударидажа, шэн зоригтойгоор ажаллажа байха. Иимэ зонтой хүдэлхэдэшье урматай.

Г. Хайдуков,
«Октябрь» колхозой парторганизациин секретарь.
Зэдэ.

27 вагон шэл бэлэглэбэ

Партиин XXI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ Улаан-Удын шэлэй заводойхидшье эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна. Эдэнэр январиин 25 хүрэтэр 54560 дүрбэлжэн метр гэхэ гү, үгышье һаа 27 вагон сонхын шэл түсэбһөө гадуур гаргажа, партиингаа XXI съездэ бэлэглэбэ.

Хайламал шэл һунаан татадаг «ВВС» машинада хүдэлэгшэд мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлхын түлөө улам оролдосотойгоор ажаллана. Мүрысэгшэдэй дундаһаа мастернууд Ступаков, Хлызов, Балдаков, Кайков гэгшэдэй даадаг бригадынхид түрүүлжэ ябана.

Шэл отолдог цехтэ ажалладаг мэргэжэлтэй хүдэлмэришэн Даша Шойдонович Яптуев январь һарада халаан бүриингөө даалгабариие хоёр хахад дахин үлүүлэн дүүргэдэг болонхой. Жэшээнь, нүхэр Яптуев январиин 17 үдэрэй турша соо 10200 дүрбэлжэн метр шэл отолхын орондо 26068 дүрбэлжэн метр сонхын шэл отолоо.

Заводой комсомолшууд съездые мүн лэ бага бэшэ бэлэгтэйгээр угтаба. Комсомолой гэшүүн Донара Самсонова шэл отолдог цехтэ ажаллаха зуураа халаан бүриингөө даалгабариие 2 дахин үлүүлэн дүүргэнэ. Шэл багсалдаг цехын комсомол Владимир Быков 3 кварталай турша соо түрүүшүүлэй зэргэдэ ябана. Нүхэр Быков январиин 23-да хоёр һарынгаа даалгабариие дүүргээд, мартынгаа түсэбөөр ажаллажа байна.

Л. Шалышкин.

Хэлэһэндээ хүрэбэ

Улан-Удын модоной заводой хүдэлмэришэд шэнэ долоон жэлэй түрүүшын жэлэй гарахада дээшэлүүлэгдэһэн уялга абахадаа партиин XXI съездын эхилтэр январь һарынгаа даалгабариие болзорһоонь урид дүүргэхээр шиидэһэн юм. Эдэнэр хэлэһэндээ хүрэжэ, съездын нээгдэхэ үдэр январь һарынгаа даалгабариие болзорһоонь урид дүүргээ.

Январиин янгинама хүйтэндэ газаа модо хюрөөдэхэ гээшэ илангаяа бэрхэшээлтэй юм. Гэбэшье, заводой хүдэлмэришэд энэ бэрхэшээлые зоримгойгоор дабан гараба. Модо хюрөөдэгшэд халаан, бригада бүхэнэйнгээ ажалые зүбөөр эмхидхэжэ шадаһан байна. Съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ И. Павловай бригадынхид завод дээрээ онсо шалгаржа, январиин 23-да халаан соогоо 522 кубометр модо хюрөөдөө. Иигэжэ бригадын гэшүүд халаанайнгаа даалгабариие 182 процент дүүргэһэн байна. Павловай бригадынхидай тайраһандал иимэ ехэ модон заводой нэгэшье бригада энээнһээ урда тээ тайраагүй юм.

Павловай бригадынхид январь һарынгаа даалгабариие болзорһоонь урид, 24-дэ дүүргээд, һарын дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 1200 кубометр модо тайрахаар шиидэээ.

Модо болбосоруулдаг цехынхид мүн лэ һайнаар ажаллана.

Заводой хүдэлмэришэд съездын боложо байһан үдэрнүүдтэ ажалай вахтада жагсаад, һарын дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 2500 кубометр модо хюрөөдэхэ, элдэб амһартануудта хэрэглэгдэхэ 100 гаран кубометр модо үгэхэ гэжэ шиидэбэ.

Д. Аюшеев.

Хүдэлмэриин һүүлээр гү, али хахад үдэр багта үхэр малаа эдеэлүүлжэ, уһалжа дүүргээд байхада һаалишадай хамтын байрада агитатор нүхэр Гроздов, колхозой нэгэдэхи комплексно бригадын бригадир хүрэжэ ерэдэг. Ерэхэ бүреэ энэ агитатор ямар нэгэн һонин мэдээсэл дуулгадаг. Һаяын үдэрнүүдтэ нүхэр Гроздов КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүд тухай, мүн РСФСР-эй, Бурядай АССР-эй Верховно Соведүүдые болон нютагай Соведүүдые һунгаха һунгуулиин Дүримтэй һаалишадые танилсуулна. **Зураг дээрэ:** Тарбагатайн аймагай «Дружба» колхозой агитатор нүхэр Гроздов һаалишадтаа һунгуулиин Дүрим тухай хөөрэлдөө хэжэ байна.

А. Борисовай фото.

Депутат һунгагшадтаяа уулзаба

Һая ПВЗ-гэй паровоз хабсаргадаг цехын улаан буланда 150 гаран һунгагшад сугларжа, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Марк Антонович Чернышевтой уулзаба.

Нүхэр Чернышев СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сесси дээрэ баталагдан абтаһан Гүрэнэй бюджет, һургуулинуудые шэнэдхэн хубилгаха тухай Хуулинууд тушаа суглаанда хабаадагшадта дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө.

Һүүлээрнь нүхэр Чернышев һунгагшадай олон асуудалнуудта тодорхой харюу үгэбэ.

Һунгагшадай иимэ суглаанууд ПВЗ-гэй бусад бүхы цехүүдээр үнгэрбэ.

Д. Дармаев.

Агитпунктнууд түсэбэй ёһоор хүдэлнэ

РСФСР-эй, Бурядай АССР-эй Верховно Соведүүдэй болон нютагай Соведүүдэй һунгалтые эмхитэйгээр үнгэргэхын тула аймагай ажалшадай дунда ниитэ-ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа байна.

Аймагта хамта 26 агитпункт байгуулагданхай. Тэдэниие даагшаар коммунистнууд томилогдоһон байна. Мүнөө булта агитпунктнууд уряа лозунг, портрет, плакат, диаграмма болон фотомонтажуудаар шэмэглэгдэнхэй. Тэдэнэр ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри түсэбэй ёһоор ябуулна. Капчеранка тосхоной (даагшань нүхэр Рагозинская), Наушка тосхоной (даагшань нүхэр Клочихин), Кяхта городтохи (даагшадынь нүхэд Вельвер, Тарасов) агитпунктнууд һайнаар хүдэлмэрилнэ. Агитпунктнуудай хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэжэ, һонирхолтой болгохо зорилгоор партиин айком партийна эхин организацинуудай секретарьнуудтай болон агитпунктнуудые даагшадтай тусгаар зүблөө үнгэргэһэн байна.

Гадна партиин айкомой пропаганда, агитациин таһаг аймагай «Знание» обществотой хамта һунгуулида бэлэдхэлэй үедэ уншагдаха лекцинүүдэй тематика зохёогоо. Мүнөө тэрэнэй ёһоор колхоз, предприяти, эмхи зургаануудаар һонирхолтой элидхэл, лекци уншагдажа эхилээ. Энэ хэрэгтэ «Знание» обществын гэшүүдһээ гадна хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, багшанар, аймагай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд хабаадана.

Аймагай партийна организаци ажалшадай дунда ябуулагдадаг ниитэ-политическэ хүдэлмэри ажахын зорилгонуудтай нягтаар холбохые оролдоно. Агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриин бүхы онол арга, формо хэрэглэгдэнэ. Энээн тушаа культурын Кяхтын байшан һайн жэшээ харуулна. Тэндэ саг үргэлжэ ажалшадта лекци, элидхэл уншагдажа, заримдаа асуудал харюугай, сатирын болон шог зугаагай үдэшэнүүд үнгэргэгдэнэ.

Тэрэшэлэн мүнөө аймаг доторнаа уран һайханай харалгада бэлэдхэнэ соц үргэнөөр ябуулагдажа байна. Тэдэнэр гансал клубта бэшэ, мүн агитпункт, совхоз, колхозуудай фермэнүүдтэ ошожо зүжэг табина, хатаринаада харуулна.

РСФСР-эй, Бурядай АССР-эй Верховно Соведүүдтэ болон нютагай Соведүүдтэ болохо һунгалтада бэлэдхэжэ байхадаа, ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ бии байһан дутуу дундануудые дары усадхажа, энэ шухала кампани эмхитэйгээр үнгэргэхэ зорилго аймагай партийна эхин организацинуудай үмэнэ мүнөө үедэ табигдана.

Н. Павлов
КПСС-эй Кяхтын айкомой пропаганда, агитациин таһагые даагша.

Пенси абаха гурим тухай

Асуудал: Ямар ажал стажда тоологдохоб?

Харюу: гүрэнэй песни үгэхэ гуримай ёһоор янза бүриин ажал (үни удааһаа, забһарайнгаа ута богониһоо дулдыдангүй) стажда оруулагдажа, пенси абаха эрхэ олгохо гэбэл:

Кооперативна олзоборилгын артелиин, инвалидуудай артелиин гэшүүдэй мастерской соогоо, гэртээ абаад хэһэн ажал, мүн артелиин гэшүүн гү, али бэшэшье һаа, һурангаа хэһэн ажал; хүдэлмэришэнэй, алба хаагшын гэртээ абаад хэһэн ажал; Совет засагай тогтоогдоогүй байхада хүлһөөр хэгдэһэн ажал; мүнөө үедэ зарим хүнүүдтэ хүлһөөр (гэрэй ажал хэгшээр, шофёроор, машинисткаар) хэгдэһэн ажал; СССР-эй эрхэтэнэй хилын саана хүлһөөр хэһэн ажал; Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үедэ нүүн гараһан хүдэлмэришэд, алба хаагшадай колхоздо хэһэн ажал; советскэ, партийна органуудай шиидхэбэриин ёһоор хүдөөдэ гараһан хүдэлмэрилэгшэдэй дундаһаа колхозой түрүүлэгшээр, тэрэнэй орлогшоор хүдэлһэнинь;

СССР-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ, ВЧК, ОГПУ, НКВД, НКГБ, МГБ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи аюулгүйе сахиха Комитет, СССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерство болон милициин органуудта хүдэлһэн, дайнай үедэ партизануудай отрядта ябаһаниинь мүн лэ стажда тоологдохо ёһотой.

Хүдэлмэриин стажда иимэ ажал оруулагдаха: ажалай хуулиин ёһоор хэгдэһэн хүдэлмэри; ажаллажа байгаад саг зуура хүдэлмэри хэжэ шадахаяа болиһон үе (жэшээлхэдэ, саг зуура хүдэлмэри хэжэ шадахаяа болиһонһоо хойшо 2 һара болоод ажалһаа гаргагдаад, 7 һарын туршада бюллетеньдэ байбал, 7 һара үбшэлһэниинь) хүдэлмэриин стажда оруулагдадаг.

Гүрэнэй ажалай резервын, мүн бусад һургуули болон училищинуудта, мэргэжэл дээшэлүүлхэ, кадр бэлэдхэхэ курсануудта, дээдэ, тусхай дунда (техникум, багшанарай, медицинскэ училищинууд) һургуулинуудта, советскэ, партийна һургуулинуудта, рабфагта, аспирантура, докторантура, клиническэ ординатурада һураһан саг хүдэлмэриин стажда тоологдодог юм.

Тэдэ һургуули, аспирантура, ординатура болон докторантурада һуралсахаһаа урид хүдэлмэришөөр, алба хаагшаар, олзоборилгын артелиин гэшүүнээр ажаллаһан, СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ, ВЧК, ОГПУ, НКВД, МГБ, НКГБ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи аюулгүйе сахиха Комитет, СССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерство болон милициин органуудта алба хэһэн, дайнай үедэ партизан отрядта ябаһан байбал, тэндэ һураһан сагынь үндэр наһатай болоһоной пенси абахада хэрэгтэй хүдэлмэриин стажда оруулагдаха юм.

Буржуазна засагай үедэ революционно ябуулга хэһэнэйнгээ түлөө сүлэлгэдэ, түрмэдэ байһаниинь, политическэ шалтагаанаар хүдэлмэрилхэ аргагүйдэһэн сагынь хүдэлмэриин стажда оруулагдадаг.

Хүдэлмэришэ, алба хаагша хүн Холын хойто зүгтэ хүдэлхэдөө, тэндэхи хүнгэлэлтэдэ хүртэхэ эрхэтэй байбалнь, тэрэнэй хүдэлмэриин стаж 1945 оной августын 1-һээ хойшо хоёр дахин ехээр бэшэгдэхэ болоно. Лепрозорно, чума үбшэнтэй тэмсэдэг эмхи зургаануудта хүдэлэгшэдэй хүдэлмэриин стаж хоёр дахин ехээр тоологдодог.

Уһан замайхидай тамаралгын үе (навигаци) жэл хүдэлһэнтэй адляар тоологдохо ёһотой. Мүн торфо малтаха, модо бэлэдхэхэ, урадхуулха хүдэлмэриин сезон бүхэли жэл гэжэ тоологдохо зэргэтэй. Бусад сезонно ажал хэды шэнээн үргэлжэлһэнөөрөө хүдэлмэриин стажда оруулагдаха.

Дайсанда саг зуура эзэлэгдэһэн СССР-эй гү, али бусад гүрэнүүдэй газар дээрэ, мүн СССР-тэй дайлалдаһан гүрэнүүдэй газар дээрэ хүдэлмэришэнэй, алба хаагшын ажаһууһан саг, хэрбээ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай урда тээ тэндэ ажаллажа байһан һаань (хэрбээ тэрэ хүдэлмэришэнэй, алба хаагшын Эхэ орондоо урбаагүй, гэмтэ ябадал хээгүй һаань) хүдэлмэриин стажда тоологдожо болохо.

Асуудал: Ямар документнүүдээр хүдэлмэриин стажые гэршэлэн үнэмшэлхэб?

Харюу: Гүрэнэй пенси үгэлгын дүримэй 117-дохи статьягай ёһоор хүдэлмэриин стажые иимэ документнүүд гэршэлхэ гэбэл:

а). Ажалай дэбтэр, ажалай список, албанай список (тэрэ тоодо Совет засагай тогтохын урда тээхи оролсохо), кооперативна олзоборилгын, инвалидуудай артельнүүдэй гэшүүнэй дэбтэр.

б). Хүдэлһэн газарһаань үгтэһэн справка, үнэмшэлгэ болон хүдэлмэри тухай бусад иимэшүү документнүүд;

в). Хүдэлмэришэнэй, алба хаагшын ажаллаһан газарай хабаатай дээдэ эмхи зургаануудай үгэһэн справка (Министерство, главк, трест, олзоборилгын кооперациин союз гэхэ мэтын);

г). Архивай эмхи зургаануудай справка.

Хэрбээ бусад документнүүдэй үгы байбал — тоосооной дэбтэр, профсоюзай гэшүүнэй билет хүдэлмэриин стажай гэршэ баримтань боложо үгэхэ.

Тоосооной дэбтэртэ хэды саг соо салин үгтэһэнэй, профсоюзай гэшүүнэй билетдэ хэды саг соо гэшүүнэй түлбэри түлэһэнэй тэмдэгүүд байнаб, тэрэ үеын документнүүд хүдэлмэриин стажай гэршэ баримтань болохо юм.

Зарим хүнүүдэй хүлһөөр (гэрэй ажал хэгшээр, шофёроор, машинистка гэхэ мэтээр) ажаллаһаниинь профсоюзай организацинуудай справкаар, (хэрбээ тэрэниие абажа болохогүй байбалнь — хүлһэлһэн хүнэй справкаар) үнэмшэлэгдэхэ ёһотой. Хүлһэлһэн хүнэй гар табилгань домоуправлениин, үгышье һаа сельсоведэй тамгаар гэршэлэгдэһэн байха зэргэтэй. Районой (городой) социальна тэдхэмжын таһагай түлөөлэгшын, домоуправлениин гү, али үйлсын комитедэй, үгышье һаа сельсоведэй түлөөлэгшын хабаадалгатайгаар бэшэгдэһэн шалгалтын актаар хүлһэлһэн хүнэй үгэһэн справка баталагдаһан байха зэргэтэй.

Асуудал: Хэрбээ хүдэлмэриин стаж гэршэлһэн документнүүдэй хүдэлмэришэндэ, алба хаагшада огто үгы байгаа һаань яахаб?

Харюу: Хүдэлмэри тухай документнүүдэй үгы байбалнь, эмхи зургаанай болюулагдаһан дээрэһээ гү, али эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд тухай документнүүдэй архивай хосорһонһоо боложо, хүдэлмэри тухай документ абахын аргагүй байбалнь — пенси тодорхойлхо комисси хоёрһоо дээшэ хүнэй гэршэлгээр тогтоодог. Мэдүүлгэ баригшын хүдэлмэриин стаж тухай документын үгы болоһые эмхи зургаанай, гүрэнэй архивай гэршэлһэн справкын байбал — хэдэн хүнэй гэршэлһэнэй үндэһөөр хүдэлмэриин стаж тодорхойлогдохо юм. Гэршэнэрэй нэгэниинь мэдүүлгэ баригшатай хамта предприятида, эмхи зургаанда сугтаа хүдэлһэн байха, тэрэниие һайн мэдэхэ ёһотой.

Мэдүүлгэ баригшатай хамта нэгэ предприяти, эмхи зургаанда сугтаа хүдэлһэнөө тусхай документнүүдээр гэршэлхэ зэргэтэй.

Гэршэнэрэй хэлэһэнэй ёһоор мэдүүлгэ баригшын хүдэлмэриинь стаж тодорхойлогдодог. Гэршэнэрые дуудангүй, тэдэнэй бэшэжэ баталһанай ёһоор (хэрбээ гар табилгань үнэмшэлэгдэһэн байбал) хүдэлмэриин стаж тоолохо эрхэ хааяа комиссида олгогдодог байна.

Хэрэгтэй стажай хахадһаа ехынь документнүүдээр баталагдаһан байгаа һаань, дутуудаашань мэдэхэ хүнүүдэй гэршэлгээр тодоруулагдажа болохо.

Пенсеэ нэмээлгэхын тула таһалгаряагүй стажаа тодорхойлуулха гэбэл, олон жэлэйнь стаж мэдэхэ хүнүүдэй хэлэһээр баталагдахагүй.

Пенси олгохые гуйһан мэдүүлгэтээ хамта ажалайнь стаж тодоруулхые гуйһан мэдүүлгэ үгэлсэхэ. Мэдүүлгэ үгэгшые мэдэхэ хүнүүдэй нэрэ, обог, алдар, зүб адрес, гэршэлхэ хүдэлмэриин үе мэдүүлгэ соо бэшэгдэнхэй байха ёһотой. Хүдэлмэришэнэй, алба хаагшын пенси абаха болоодүйдөө гүйгаа һаань, документнүүдээр лагдаагүй стажые гэршэнэрэй хэлэһээр комисси тодоруулжа болохо (жэшээлхэдэ, үбгэрһэнэй пенси абаха наһанай үшөө гүйсөөдүйшье байбал). Энэ ушарта хүдэлмэриин стаж тодорхойлхо гэршэнэрые асууһан протоколые пенси тогтоохо тухай комиссиин шиидхэбэритэйгээр (тэрэнь тамгалагдаһан байха) мэдүүлгэ баригшада үгтэдэг. Хэрбээ гэршэ болоһон хүнэй ондоо райондо, городто ажаһуудаг байгаа һаань, тэрэ гэршые гэртэнь асуугыт гэһэн гүйлтатайгаар хүдэлмэришэн, алба хаагша социальна тэдхэмжын таһагта хандаха зэргэтэй.

Асуудал: Совхоздо ороһон колхознигуудай хүдэлмэриин стаж хаашан гээд тодорхойлогдохоб?

Харюу: Колхоздоо ходо хүдэлһэн сагынь, Советскэ Армида, Уһан Сэрэгэй Флодто, дотоодын болон пограничнэ сэрэгүүдтэ алба хэһэниинь, һунгагдадаг тушаалда, тусхай даалгабаряар промышленностьда, сурилгада эльгээгдэжэ ажаллаһаниинь хүдэлмэриин стажда орохо.

Совхозой хүтэлбэриин, профсоюзай организациин түлөөлэгшэдые, сомоной Соведэй түрүүлэгшэ гү, али секретарьһаа бүридэһэн комисси хүдэлмэриин стаж тодорхойлхо эрхэтэй.

Е. МОКШОНОВА,
Бурядай облпрофсоведэй консульта

1959 ондо 1,5—2 дахин ехэ мяха абахын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэе

☆ ☆ ☆

Хоёр дахин ехэ мяха абахабди

Манай колхозой малшад мяха ээр абадаг, гүрэндөө тудаг болохын тула ехэхэн олдолго гаргажа байнхай. гэрэгшэ жэл ҳамта дээрээ 1300 ан центнер мяхан, тэрэ тоодо хайн—257 центнер, үхэрэй—740 нтнер, хониной—234 центнер, шуунай—36 центнер, мориной 79 нтнер мяхан абтаhан байна.

Малые шадамар бэрхээр харуужа, бэлшээридэ hайнаар ябуул, мяхалиг, тарган болгожо тудаг дүршэлтэй малшад бии юм. лшээн таргалуулдаг гүүртын эрм мал адуулагша Ларион Игумв хашарагуудые харууhалхадаа, лгой бүриинь шэгнүүрые 370 килграмм хүргөө. Тиихэдээ тус бүинь шэгнүүрые сүүдхэдээ 800 аммаар нэмээhэн байна. Хошон Исай Колодин 200 ниной толгой бүхэниие 53 килоамм шэгнүүртэй болгоод тушаа. Мүн шадамар бэрхэ гахайшан изавета Христофорова эхэ гахай риhөө 13-ые гэхэ гү, али хамта 0 поршоонхо абаад, тус бүриень —20 килограмм болгожо тушаа.

Мяха ехээр абадаг болохо тухай занийн областиин хүдөө ажахын дэлмэрилэгшэдэй Хандалгатай илсаад, манай колхозой малшад өндонойхиhоо хоёр дахин ехэ ха энэ жэлдэ абахаар шиидэбэ.

Иигэжэ 1959 ондо 1029 центнер эрэй мяхан абтахань. Тушаагда малай толгой бүриин шэгнүүр 0 килограммда хүргэгдэхэ байха. Бэлшээн таргалуулха малай 4 гүүртэ эмхидхэгдээ.

Гэхэтэй хамта энэ жэл эбэртэ бодо малаймнай too толгой 15 процентээр олошорхо.

Гахайн мяха абалга үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ 180 процентээр ехэдхэгдэхэ гү, али 711 центнер абтаха байна. Ямар hарада хэды центнер мяханай тушаагдаха тухай тусгаар түсэб табигданхай. Март, апрель hарада таби-табин толгой, тус бүридөө 25 килограмм шэгнүүртэй эрэ гахайнуудые шахалгада табяад, толгой бүхэнэйнь шэгнүүрые 70—80 килограмм болгоод тушаахабди. Гахайшад Клавдия Михайлова, Мария Жарникова гэгшэдтэ эдэ гахайнууд даалгагдаха. Гахайн шэгнүүр сүүдхэдээ 630 грамм хүрэтэр нэмээгдэхээр хараалагдана. 4—7 hаратай 40 эхэ гахай тус бүридөө 80 килограмм шэгнүүртэй болгогдоод, тушаагдаха юм. Тэрэшэлэн декабрьда гараhан 151 толгой, январиин—185, февраль, мартын—112, май, июниин—294 поршоонхо тус бүридөө 60—70 килограмм болгожо үүсэлэгдэхэ. Нэгэ түрүүлээд тушаагдаха гахайнуудhаа абтаhан 75 поршоонхо (60 килограмм шэгнүүртэйгээр), 30 толгой хүгшэрhэн эхэ гахайн толгой бүриинь 120 килограммда хүргэжэ тушаахабди.

490 толгой хонид тус бүридөө дунда зэргээр 47 килограмм шэгнүүртэй болгогдожо тушаагдахаар түсэблэгдэнэ. Тиин хонидоймнай too 44 процентээр олошоруулагдаха юм.

Нугаhанай мяха абалга нёдондонойхиhоо долоо дахин ехэдхэгдэхэ гэхэ гү, али 270 центнер болохо. Үшөө 20 центнер тахяагай, 60 центнер мориной мяхан абтаха юм.

Хамтадаа 2600 центнер гү, али 1958 онойхиhоо хоёр дахин ехэ мяха абаад, 2400 центнерынь гүрэндөө худалдахабди.

Энэ зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлхын тула ниитын малда үбhэ тэжээл ехээр бэлдэхэ ушартай болонобди. 1200 гектарта тэжээлэй ургамалнууд, тэрэ тоодо 500 га газарта кукуруза таригдаад, 69 мянга 300 центнер шэмэтэ тэжээл бэлдэхэ байнабди. Үнеэн бүридөө 10 тонно, гахай бүхэндөө 2 тонно, эхэ хонин бүриин 2 центнер силос бэлдэгдэхэ. Хадалан, сабшалангай га бүриhөө дунда зэргээр 12 центнер, хамтадаа 57 мянга 254 центнер бүдүүн тэжээл абахабди.

Малшадые, луговодуудые, бусад колхознигуудые урмашуулхын тулада ажалай түлөөhэн гуримшуулагдаа. Жэшээнь, мал адуулдаг хүн хашарагуудые таргалуулжа, шэгнүүрыень 3 центнер болгоод байхадаа, толгой бүриин 25 түхэриг нэмэлтэ түлбэри абаха. 4—6 hаратай гахайнуудые тус бүриин 70 килограмм шэгнүүртэй болгожо тушаахадань, гахайшанда толгой бүхэнэй 70 түхэриг нэмэлтэ түлбэри үгтэхэ.

С. Кривогорницын,
Кударын «Путь к коммунизму» колхозой түрүүлэгшэ.

«Эрдэм» совхозой эрхим гахайшан Лукерия Калашникова үнгэрэгшэ жэлдэ эхэ гахай бүриhөө 22 поршоонхо абажа түлжүүлээ. **Зураг дээрэ:** гахайшан **Л. Калашникова** hая гараhан поршоонхо абажа байна.

Т. Гармаевай фото.

Хэмжээ абаха саг тулаа

Үнгэрэгшэ жэл ганданги байжа, Хориин совхозойхид малай тэжээл тон багаар бэлдэhэн байна. Тиимэhээ үбэлжэлгые hайнаар үнгэргэхэ тухайда совхозой хүтэлбэрилэгшэд онсо анхарал табиха ёhотой байгаа.

Үбэлжэлгые гарзагүй hайнаар үнгэргэхын тула хэмжээ абахаар болоо гэжэ хүтэлбэрилэгшэдтэ нэгэнтэ бэшэ эрилтэ хэгдэhэн байха,—гээд тэндэхи хүдэлмэришэд хэлэнэ. Гэбэшье совхозой хүтэлбэрилэгшэд хүдэлмэришэдэй hануулгые хараадаа абаагүй. Фермэ, отара, гүүртэнүүдэй мал ашаг шэмэеэ гээжэ, муудажа байна. Жэшээлхэдэ совхозой хоёрдохи фермын Санномыскадахи hаалиин гүүртын зарим үнеэд үргүүлжэ эхилээ. Ямар ушарhаа январиин эхеэр үнеэд үргүүлбэб гэхэдэ, үбэлэй түлэг хүйтэндэ биратай тэжээл үгтэнэгүй. Толгой бүхэндэ сүүдхэдээ 2 килограмм үбhэн, 400 грамм холимол тэжээл хүртэдэг байна. Арай гэжэ hаяшаг фермынхидэй суглаан үнгэргэгдэжэ, үнеэдтэ сүүдхын 3 килограмм үбhэ, 1 килограмм холимол тэжээл үгтэдэг болоо. Иигээдшье байхада биратай хубилалта болоногүй. Үнеэдынь бултадаа туранхай, муу шадалтай болошоо.

Гадна энэ гүүртын hаалишадта ехэхэн туhаламжа хэрэгтэй байгаа. Юундэб гэхэдэ, hаалишадай олонхинь дүршэл багатай, түрүүшынхеэ хүдэлжэ байhан залуу басагад юм. Зоотехническэ шухала асуудалнуудаар хөөрэлдөөншье үнгэргэгдэдэггүй. Совхозой главна зоотехник нүхэр Бутуханов үнгэрэгшэ намарhаа хойшо энэ гүүртэдэ огто ерээгүй байха юм. Тэндэ байдаг зоотехник нүхэр Батурина ажалай дүй дүршэл багатай дээрэhээ биража юумэ хэдэггүй.

Энэ жэлдэ тус гүүртын hаалишад социалистическэ уялга үшөө абаадүй байhаар.

Ц. Цыбикдоржиев.

☆ ☆

Абаhан уялгаяа лаб дүүргэхэбди

Һүүлэй жэлнүүдтэ артелиимнай ажахы нилээд ехээр хүгжэжэ, адууhа малhаа ашаг шэмэ абалга горьтойхоноор дээшэлээ. Энээниие имэ баримтанууд гэршэлэн харуулна. 1953 он дотор манай колхоздо оройдоо 1470 центнер hүн hааrдаhан hаа, үнгэрэгшэ жэлдэ хамта 4280 центнер hаагдаhан байна. Тиигэжэ hү hаалимнай гурба дахин шахуу ехэ болоо. Ноохо абалга 2 дахин ехэ гэхэ гү, али хонин бүриhөө 900 граммаар ехэ ноохон хайшалагдадаг болоо. Үнгэрөөшэ жэл манай колхозhоо бүхыдөө 1100 центнер мяхан тушаагдаhан, худалдагдаhан байха юм. Гүрэндэ hү, мяха, үндэгэ тушааха жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид дүүргэhэн байнабди. Хамтынгаа малай too толгойе олошоруулха түсэбшье дүүргэгдээ. Нёдондо жэл эбэртэ бодо малнай урзанданайхиhаа 14—24 процентээр, гахай 25 процентээр олошоруулагдаа.

Артелиин адууhа малhаа ашаг шэмэ ехээр абтадаг боложо, ажахымнай олзо доход эрид дээшэлжэ байнхай. 1953 ондо колхозой олзо доход оройдоо 500—600 мянган түхэриг байгаа hаа, нёдондо 2,5 миллион түхэригэй олзо доход оруулагдаа. Тиихэдэ гансахан мал ажалhаа 2 миллион шахуу түхэригэй, тэрэ тоодо мяха абалгаhаа 1 миллион шахуу түхэригэй олзо доход абтаhан байна.

Артелиин гэшүүд партиингаа ЦК-гэй декабриин Пленумэй шиидхэбэритэй, мүн Рязаниин областиин хүдөө ажалшадай Хандалгатай танилсажа, зүбшэн хэлсээд, адууhа малай ашаг шэмые улам ехээр абадаг болохо тухай тодорхой зорилго табиба. Байгша ондо манай колхоз мяха абалгаяа 2 дахин дээшэлүүлхээр шиидээд, бүхыдөө 2200 центнер мяха, тэрэнэйнгээ 1000 центнерынь үхэрэй мяха, 500—500 центнерынь хониной, гахайн мяха тушааха, худалдахань. Мүн гэшүүдэйнгээ хубиин ажахыhаа 200 гаран центнер мяха худалдан абажа, гүрэндөө тушаахабди. Тэрэшэлэн 20 центнерhээ бага бэшэ шубуунай мяхан тушаагдахаар хараалагдана.

Табиhан эдэ зорилгонуудаа амжалтатайгаар бэелүүлхэ арга боломжо манда гүйсэд бии. Үнгэрөөшэ намар болотор 300 толгой эбэртэ бодо малые тус бүриин 300—350 килограммhаа доошо бэшэ шэгнүүртэйгээр, hайса таргалуулжа тушаахабди. 1000 гаран хонин тушаагдаха юм. Шахан таргалуулагдаха малай гүүртэ, отара олоор эмхидхэгдэжэ, тэндэ эдэбхитэй, дүй дүршэл ехэтэй хүнүүд малшад болгогдон томилогдонхой. Нэрлэн хэлэбэл: колхозой үнинэй үхэршэн нүхэр П. Разуваев нёдондо жэл 150 толгой хашарагуудые hайнаар адуулжа, 350—350 килограмм шэгнүүртэйгээр тушааhан байгаа. Мүнөө нүхэр Разуваев 87 хашараг, гунан үхэр тушаажа абаад, таргалуулжа байнхай. Энэ гүүртынхид бүхы малаа зун, намарай үедэ hайнаар адуулжа, харууhалжа, толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхэдээ 800—1000 грамм хүрэтэр нэмээхээр шиидэнхэй. Эрье хонидые харууhалдаг ахалагша хонишон нүхэр П. Ефимовэй отарынхид эрье бүхэнөө 45—50 килограмм шэгнүүртэй болгожо тушааха уялга абаа. Тэрэшэлэн үнгэрэгшэ жэлдэ колхознай 280 центнер гахайн мяха тушааhан байгаа. Харин мүнөө жэлдэ 600 гаран гахай hайса таргалуулжа, толгой бүриень дунда зэргээр 80—90 килограмм шэгнүүртэй болгохобди. Колхоздомнай январиин 1-hээ хойшо хамта 60 гаран центнер гахайн мяхан тушаагдаад байна. Мүн энэ жэлдэ 700 гаран поршоонхо абтахаар хараалагдана.

Ямаа олоор үсхэбэрилхэ арга боломжо манда бии. Нёдондо колхоздоо 45 толгой ямаа худалдажа абаа hэмди. Тэдэмнай мүнөө 130 гаран толгой болонхой. Ойрын 2—3 жэлhээ 500 ямаанай отара эмхидхэжэ, саашадаа ямаанай мяха ехээр тушаадаг болохо зорилго табигдана.

Мүн малай үүлтэр hайжаруулхын тула горьтой хүдэлмэри хэгдэхэ юм. Үнгэрэгшэ намар 15 толгой томо сагаан үүлтэрэй эхэ гахай, «кемеровскэ» үүлтэрэй 4 азарга гахай колхоздоо худалдажа абаа hэмди. Тиихэдэ Улан-Удын искусственна үрэжүүлгын станциhаа үүлтэртэ бухын үрэ асаржа, үнеэдээ үрэжүүлхэ байнабди. Бухы эхэ хониднай искусственна аргаар үрэжүүлэгдэхэ юм. Колхоздомнай техник-үрэжүүлэгшын мэргэжэлтэй 5 хүн ажаллана.

Энэ жэл тарялан, сабшалангаа hайнаар үтэгжүүлжэ, уhалаад, оpooho тарянай, үбhэ ногооной бараг hайн ургаса абажа, адууhа малдаа тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэбди. Нёдондо бухы сабшалангаймнай гектар бүриhөө дунда зэргээр 6—7 центнер үбhэн хуряагдажа, 7 мянга гаран центнер үбhэн абтаа hэн. Энэ жэлдэ колхозой 900 гектар сабшалангай 700 гектарнь уhалагдаха байна. Заганай бэлшэр, Алташа гэдэг газарнуудтахи гол, горхонуудhаа hубаг канава татагдажа, сабшалангай нилээд ехэ газар зундаа 2—3 дахин уhалагдаха аргатай болонхой. Эдэ үдэрнүүдтэ 500 гаран гектар сабшалан дээрэ аргал шэбхэ гаргагдажа тараагдаа. Тиигэжэ байгша ондо бүхы сабшалангай гектар бүриhөө дунда зэргээр 10—12 центнерhээ доошо бэшэ үбhэ ногоо абаха зорилго табинхайбди. Тэрэшэлэн 250 гектар газарта кукуруза тарижа, hайнаар ургуулаад, га бүриhөө 300 центнер ногоон эшэ набша хуряажа, силос ехээр дарахабди. Малда эдюулхээр свёкло 15 гектарта тарихабди.

Манай колхоз энэ жэлдэ hү, мяха, ноохо абалгаяа 1,5 дахин ехээр дээшэлүүлхэ зорилго табина. Жэшээнь, нёдондо 400 гаран тонно hүн абтаhан аад, мүнөө 600 тонноhоо бага бэшэ hүн абтаха байна. Һү, мяха ехээр абахын тула hаалишад, малшадые урмашуулха ажалай түлөөhэ тогтоохо талаар шухала хэмжээ-ябуулга тодорхойлжо байнхайбди.

Ч. Митыпов,
Бичурын Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Малай үбэлжэлгэ мууса эмхидхэгдэнэ

Яруунын аймагта энэ жэл үбhэ жэл хомор байхын хажуугаар ан ехээр ороо. Тиимэhээ адууhа алай үбэлжэлгэдэ колхоз, совхоз хүтэлбэрилэгшэд, аймагай зурнууд хэзээ хэзээнэйхиhээ оролдотойгоор хандаха ёhотой байгаа. үнэндөө эндэ үбэлжэлгэ тон алтагүйгөөр ябажа байнхай. Илангаяа Яруунын мяха-hүнэй хоздо малай харууhан, эдеэгэ муугаар эмхидхэгдээд, тэь тамираа гээнэ, гарзада ороно. совхоз байгша ондо малаа бүн тэжээлээр 69 процент, шэмэтэ жээлээр 54,6 процент хангаа. Та талханай зүйл хүсэд хүрэхөөр гдээ. Энээн дээрэhээ харахаүбэлжэлгэеэ hайнаар үнгэргэхэ эн арга боломжотой байгаа.

Гэд совхозой гүүртэ болон отанууд дээгүүр ябаад харахада, үбтэжээл гамгүй, hаланаар гаргагдана. Тэндэхи ямар малда ын шэнээн тэжээл үгэхэб гэhэн ион, график байхагүй. Һолоомо, нко болон бусад тэжээл малда эхын урда тээ буйлуулагданагүй. ара, гүүртэнүүдэй малда таряа ханай зүйл үгэхэ кормушка байгүй, тэрэниие газар дээрэ адхана. бүгэдэнhөө боложо, тэжээл үсэ ехээр гаргашалагдана. лжэлгын түрүүшын гурбан hаа бүдүүн тэжээлэйнь 67,5 про, силосэй 87 процент, таряа ханай зүйлэй 72,3 процент гаргашалагдашоод байна. Совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй зэмээр үнгэрөөшэ намар 2500 центнер hолоомо, зелёнко малда гэшхэгдэжэ, поли дээрээ хосороо hэн.

Мүнөө үбhэ, тэжээлэйнгээ барагдаха болоод байхада, үхэр малдаа тэжээл багаар үгэнэ. Тэрээнhээ шалтагаалан малай ашаг шэмэ доошоо ороно, тамирынь муудана. Мүн совхозой олон гүүртэ, отаранууд уhаар мууса хангагдана, үнеэдтэ уулгаха бүлеэн уhан байхагүй.

Энэ совхозой гахай, поршоонхонууд яаха аргагүй муу байрада байлгагдана. Илангаяа 4-дэхи фермын гахайнууд оройдоошье дулаалагдаагүй байрада үбэлжэнэ. Байра соонь хүйтэн, гахайнуудай доро дэбдихэ hолоомон хомор, тэжээлынь шанар муутай. Тиимэhээ hула муу поршоонхонууд түрэжэ, олооро гарзада ороно.

Тэрэшэлэн тугал, хурьгадай байра мууса түхеэрэгдэнхэй. Байраар дутамаг дээрэhээ тугал, хурьгануудые хэмhээ үлүүсэ олоор нэгэ газарта байлгана. Тиигээд түлынь олоороо үхэнэ. Имагтал харууhанай, тэжээлэй муу дээрэhээ hүүлэй гурбан hарын туршада абтаhан тугалайнь 38,2 процент, хурьгадайнь 2,8 процент, поршоонхонуудайнь хахад үхэhэн байна.

Малшадай хэдэг хүдэлмэриие оньhожоруулха хэрэгтэ зохихо анхарал табигданагүй. Дүүжэн харгынууд дүрбэн фермэдэ бии нэрэтэй аад, оройдоо нэгэниинь хүдэлнэ. Электрын хүсөөр үнеэ haaxa түхеэрэлгэнүүд мүн лэ хүдэлнэгүй. Дүрбэн кормозапарнигуудай нэгэниинь лэ хүдэлнэ.

Тус совхоздо зооветеринарна 10 хүдэлмэрилэгшэд бии аад, ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандана. Һаалиин гүүртэнүүдтэ үнеэдынь сэбэрлэгдэнэгүй, хүхэ дэлэнгынь угаагданагүй. Малшадай дунда зооветеринарна hуралсал эмхидхэгдээгүй байhаар. Һаалиин гүүртэнүүдтэ үнеэдэй хэзээ тугаллаха, шэргэхэ байhыень мэдэхын аргагүй.

Малшадые тусхай хубсаhаар ханганагүй, гүүртэ болон отарануудта мылэ, полотенцэ, умывальник гэхэ мэтын хэрэгсэлнүүд дуталдана. Малшадай дунда политическэ хүдэлмэри hулаар ябуулагдана.

Эдэ бүгэдэнhөө боложо, үнгэрөөшэ жэлдэ энэ совхоз hү haaxa жэлэйнгээ түсэбые миил 85,5 процент дүүргэhэн байна. Үбэлжэлгын эхилхэhээ хойшо үнеэдэйнь hү шэмэ hара бүри доошоо ороно.

Малай үбэлжэлгын иимэ хангалтагүйгөөр ябажа байhанай гол шалтагаан юуб гэхэдэ, совхозой директор нүхэр Зайцев, главна мэргэжэлтэд нүхэд Бурлаков, Николаев болон Рахвалов, мүн фермые эрхилэгшэд малай үбэлжэлгэдэ муугаар бэлдээд, hулаар эмхидхэжэ байна.

М. Петров.

Оролдолгын хүсөөр...

Хура бороотой зун hоо hаань, Ород эг бишыхан горн hабараа дүүжэ. Худан голдо шудхадаг . Энэ шадар hуудаг бурягд, ородууд hубаг канава тата, газар дээгүүрээ урадхуулан, ьёнь ашагладаг заншалтай.

Үни сагта баруун тээhээ Сахалин сүлэгдэhэн, түмэр шүдэртэй нэхаатаршан хүн мүнөө Ород гэ горхоной эхиндэхи ой соо ехэ ан түнхэглэн, шүдэр гэнжэеэ hалhан юм гэлсэдэг. Тиигээд энхи бурядуудта срэжэ уидалhан, арhан, hүүлээрнь гэдэргээ бусааа энэ нютагые Ород гэжэ нэрэг болыт гэhэн юм гээд, эндэ зарим үбгэд нютагайнгаа түүхэмог тухай хөөрэдэг байна. Яажа лхэб. Энэмнай манай нютагта н болбосорол асарhан суута декабристнуудай нэгэн байгаа алам!? Үгышье hаа, хожомынь лоhон ушар байжашье магад. усаршагүй хүсэл зоригтой большигүүдэй нэгэншье ябаhан бай магад. Алинининшье hаа, hайн ахан юроолэй үгэ хэлэhээр тэрэ н энэ нютагhаа мордоhон домог. Эндэ үни холын hуурижаhан рядууд, мүн ородуудшье эбтэй тэй ажаллан, баян дэлгэр байа тээшэ дабшана. Ажал хэрэшье урагшатай, бүтэсэтэй.

Ажахын үнгэрэгшэ жэлые Энгельсын нэрэмжэтэ колхоз яhала ин дүнгүүдтэйгээр үнгэргөө. Түүү хонишон Базар-Сада Батомункуев нёдондо жэл эрхимээр хүдэлөөд, Һэжэнгэ соогоо түрүүлжэ гаранхай.

Үбэлэй үдэшын янгинама хүйтэн жабар нюур хайраад абана. Үдэр тэхэрижэ, түлэг хүйтэнэй hаари болонхой. Эгээл энэ үедэ малай хүшэн муудахаяа hанадаг ха юм. Малшадай ажалда эгээн шанга саг ерэдэг гээшэ. Базар-Сада Бадмаевичын ажалдашье энэ ушар харагдана. Отарын хонид түрэжэ үргэлжэлhөөр. Ехэ олоороо түрэхэнь болёод, hүни соо хоёр-гурбаа

раа хурьгалдаг боложо байна. Иимэ үедэ хонишод үдэр hүнигүй хүдэлдэг байна.

Энэ хонишоной hамган Должомаа Бадмацыренова гартаа фонарь баринхай, нүхэртэеэ хамта хурьгадые хүхүүлжэ, өөhэд өөhэдынь хорёодо оруулжа ябатарнь оройшогшье болошоно. Нүхэрэйнь эсэгэ Б. М. Бадмаев гэжэ үбгэн гал түлижэ, гэрээ дулаан байлгадаг. Анханай малша бэрхэ нюдөөрөө хаража, заабари зүбшэл үгэжэ hуудаг. Үдэшын ажал дүүргэмсээрээ гэртэ орожо хөөрэлдэhөөр байтар нэгэ хэды болоод орхибо ха.

— Тэдэндээ ошожо, хараад ерэхээр болоо бэшэ гү?—гээд эсэгэнь хүбүүндээ hануулба.

Хонидой түрэлгын үедэ туhалалсахаяа ерэhэн Витя Соколов фонарь баряад, газаашаа гарана. Ойр зуурахан болоод ерэхэдээ:

— Ямаршьегүй, булта hайн байна,—гээд уhан бурят хэлээр харюусаба.

Декабрь, январь hарануудта гараhан хоёр зуугаад хурьгадынь томо жэжээрээ илгагдажа, багахан хорёонууд соо хаагдадаг байна. Мэнэ мэнэ болоод лэ нарай хурьгадаа эрьежэ байнгүй аргагүй. Тиигээгүй hаа, бэе бэеэ дарахаяа hанадаг ха юм. Томохон хүбжэгэ болоhон хурьгад тушаа hанаагаа зоболтогүй. Нарин ноohото үүлтэрэй хурьгадые иимээр бөөмэйлжэ, томо болгодог байна.

Үдэшын ажал дүүрэжэ, ан бүн болобо. Гэртээ булта суглараад, эдеэнэй боложо байха hамбаанда радиогоо табижа, бурят дуунуудые шагнана, бултадаа ехээр hонирхоно.

«Арбанхан сэргын дундахи
сэргэдэ
Ардагхан боро улаанинь минии
морин»... гээд

радио дахаад Базар-Сада Бадмаевичын аман соогоо гүнгэнэhөөр байтар, тэрэнь дуугай болошобо.

«Радио шагнажа сэнгэгшэбди. Сүлөөтэй сагтаа шагнахада, hонин агша. Теэд мүнөө питани үгы болоод, магазиндаа хүрэжэ диилэнэгүй гээшэ гүбди» гэлсэнэ.

Үбэлэй hүни амаргүй ута. Хони, хурьгадаа ходо эрьежэ, хаража байха хэрэгтэй. Эгээл харюусалгатай, hүниин сагта хонишон Батомункуев өөрөө манал сaдаг гуримтай. Нэгэ хэдыхэн болоод лэ фонаряа абажа, хони, хурьгадаа эрьехээ гарана.

— Хэнзэлhэн мүнөөхи хонимнай түрэбэ. Яагаа шанга бэетэй байба гээшэб, барhан,—гээд хүбүүниинь хэбтэжэ байhан эсэгэдээ аалихanaap (унтажа байгшадые hэрюулнэ аа гүб гэhэндэл) хэлэнэ. Яhала солбон хурьган гараад байна. Нэгэ hүни хоёр хурьган гараад хоноо.

— Витя бодол даа, би ойро зуурахан зали абаад бодохом,—гээд Соколовые үглөөгүүр эртэ hэрюулнэ.

— Унтагты, би бодобоб, бодобоб бодобоб,—гээд, Витя хүбүүн hуха харайн бодошоно.

— Тракторист мэргэжэлтэй хүмби. «ДТ-54» тракторта ябадаг hэм. Армиhаа ерэhээр хүсэд хүдэлөөшье үдыб. Мүнөө эндэ ерээд, туhалалсажа байнаб. Ехэ удаан болохошьегүй ёhотойб,—гэжэ Витя Соколов хөөрэнэ. Энэмнай шуран бэрхэ, урагшаа hанаатай хүбүүн! Армида ошохоhоо урид «Эрдэм» колхоздо трактористаар хүдэлhэн байгаа. Худан голой саада бэедэ шэнэ газар элдүүрилhэнэйнгээ түлөө медаль абаhан байна.

Малша бурядай хүбүүн байhаншье hаа, Базар-Сада Бадмаевич багадаа малша бэрхээрээ бусадhаа илгардаггүй hэн ха. «Малаа хүсэд танихагүй, шолмо даhаа» гэжэ эхэдээ зэмэлүүлдэг байhан гэхэ. Армида ябажа ерэhэнhээ хойшо ой модоной ажахыда арба гаран жэл хүдэлөөд, колхоздоо бусажа ерэhэн байгаа. Мүнөө гурбадахи жэлээ нарин ноohото үүлтэрэй эхэ хонидые нүхэртэеэ хамта хаража байнад.

Үнгэрэгшэ жэлдэ республикымнай хонишод 100 хонин бүриин 140—150 хурьга абаха үүсхэл гаргаhан юм. Энэ мүрысөөндэ оролсоходоо, хонишон Батомункуев зуhагуудые хэнзэлүүлжэ, 100 хонинhоо 160 хурьга абахаб гээ hэн.

— Хэлэхэдэ хэлэн эрьелдэхэ, теэд тэрэнээ дүүргэхэ гээшэ гайтайхан хэрэг даа,—гэжэ нүхэр Батомункуев хөөрэнэ. Ехэ оролдолго гаргаха хэрэгтэй. Нээрээшье энэ хонишон hанаhан, зориhондоо хүрэхын тула хамаг бүхы хаба шадабаряа гарган ажалладаг байна. Урдань мал хаража ехээр дүршөөгүйшье hаа, заал hаа хонишон болохо гэжэ зориhон байгаа. Мүнөө нүхэр Батомункуев шадаха зэргээрээ ном уншадаг, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ гэжэ оролдодог юм. Ондоо тээhээ асарагдаhан нарин ноohото үүлтэрэй эмэ хонидые гарган хүшэтэйгөөр харахын тулада шармайн оролдохо хэрэгтэй. Түрүүшын үбэл хонидоо яhала тамиртай байлгаhанайнь ашаар тобир hайн түл олоор абтаа. Мүн олон хонин хэнзэлhэн, арбаад хонин эхирлэhэн байха.

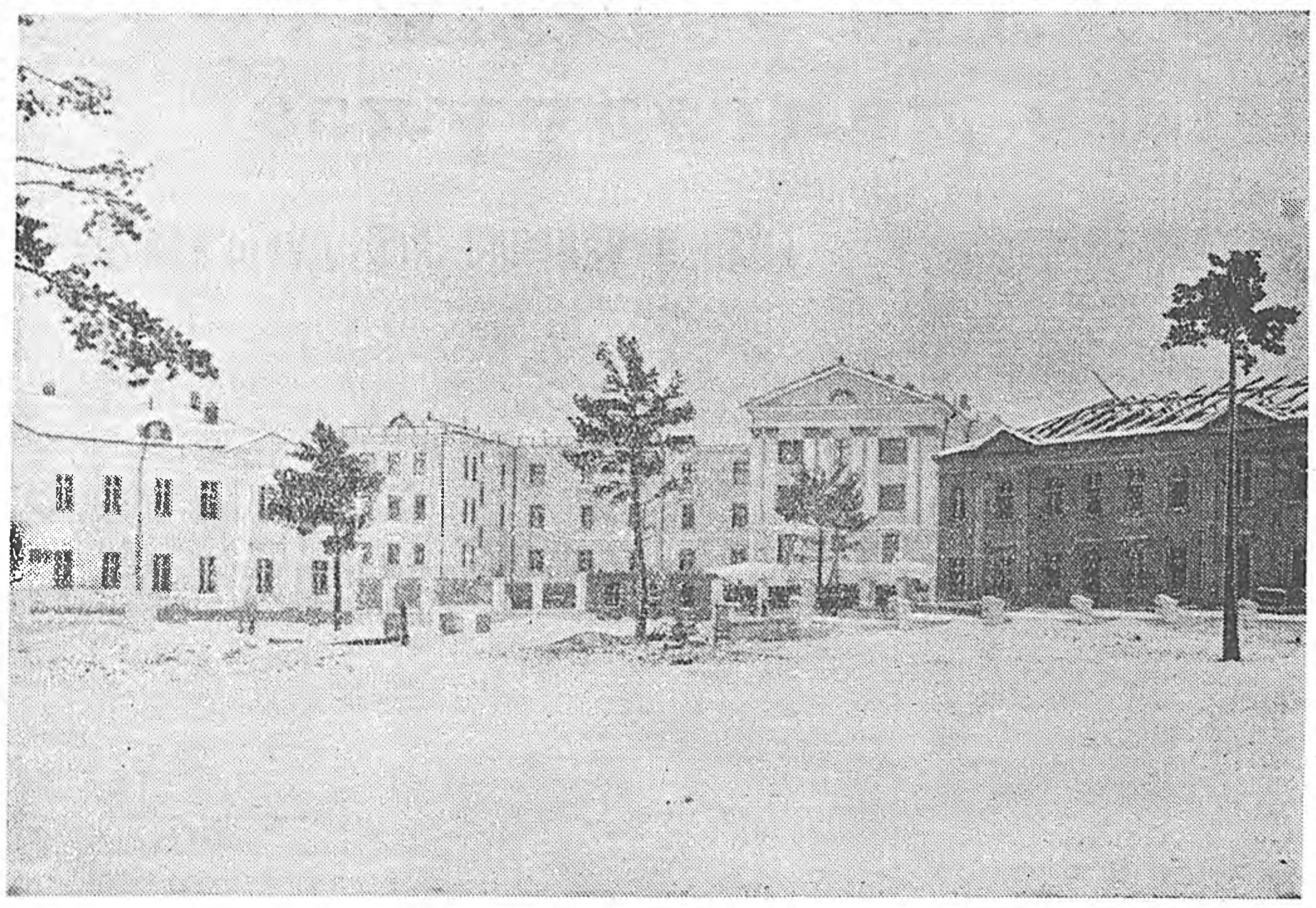
Нёдондоhоо хойшо гурбадахяа хонидые түрүүлхэдээ, Базар-Сада Бадмаевич нэгэшье хурьга гарзалуулаагүй, гараhан түлнүүдые бултыень бүрин бүтэнөөр томо болгоhон байна. Нёдондо абаhан түлнүүдынь—мүнөө түлгэнүүд болоод, булта томо бэетэй, тобир тарган үбэлжэжэ байнхай. Эдэнтэй хаяа хадхажа hуудаг нүхэр Цыбикова хурьгадые харадаг ажалтай. Тэдэнь сэбэр гэгшын, ёhотой нарин ноohотой хонид болоод байна.

— Үүлтэртэ хонидоймнай гуламта энэ гээшэл даа,—гэжэ хониной фермые даагша нүхэр Дамдинов хөөрэнэ. Иимэл зорилгоор колхознай анханда сэбэр үүлтэрэй эмэ түлгэнүүдые худалдажа абаhан байха. Мүнөө гараhан хурьгадынь барагсаан сэбэр ноohотой, зариманиинь шэлдэг hайн хонид болоно. Ганса ноohыень абаад үзээбди. Үнгэрэгшэ жэлдэ хурьгалhан зуhаг хонин бүриhөө 5 килограмм нарин ноohо хайшалhан байна бшуу. «Гансахан ноohониинь нютагай үүлтэрэй нэгэ хониной сэнтэй адли» гэжэ Базар-Сада Бадмаевичын эсэгэ тон зүб хэлэнэ.

Малай тамир тарган байхань үбhэ тэжээлэй хүсэн юм. Үнгэрэгшэ үбэл эндэхи хонидые яhала торьдожо, хүшэтэй байлгаhан байгаа. Үбhэ, зелёнко, таряа талханай зүйл, минеральна тэжээл гэхэ зэргын зүйлнүүдые үгэдэг, мүн нарhанай шэлбэhэ дуран соонь эдюулэлсэдэг байгаа. **Энээнэй ашаар 100 эхэ хонин бүриhөө 161 хурьга, хонин бүриhөө 5 килограмм ноohо абаа.** Мүнөө үбэлдөө энэ отарынхид шадалай хүрэхысэ шармайн оролдоно, хонидынь бараг хүшэтэй ондо орожо байна.

Энэ бүлынхид партиингаа XXI съездые иимэ бэлэгтэйгээр угтаба.

Д. ЖУГДУРОВА.

«Бурстрой» трестын барилгын дүрбэдэхи участогай хүдэлмэришэд КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсожо, ажалай шэнэ амжалта туйлаба. Январь һарын хахадаар тус участогайхид республиканска больницын хирургическа корпус барижа дүүргээд, ашаглалгада үгэбэ. **Зураг дээрэ:** дундахинь хирургическа корпус.

Л. Хайдуровай фото.

Даши ДАМБАЕВ

Хамаг илалтамнай Коммунис партиһаа эшэтэй

Газар дэлхэймнай
Замбуулинай
эгээл жиирэй юртэмсэнүүдэй нэгэн юм!—гэжэ
Галилейн үнэн шаби —
Джордано Бруно хадаа
Гайхамшаг бодол урайнь анха
хүнүүдтэ номнон хэлэжэ,
Галзуу шажанай инквизициин хэһээлтээр
бурмын түүдэгтэ шатаагдаа.
Аяар холын хараани сагай хуушанда
Асари эрдэмэй нангин тугые надхуулһан
Агуу гүнзэгы ухаанай
жэгүүр дэлиһэн дуушанда
Алтан замбиин атомай үеын үер соо
дурасхаал түүрээн дуулая!
Хүрьһэтэ дэлхэйн эрьесэ
эршэдэн мүнөө түргэдөө!
Хүл доромнай—зүрхэнэйнь сохидол мундуу:
Шэдитэ манай ракетэ,
далитуулыш гүйдэлдөө
Шэнхинэжэ байһан газарай
ханхинаата огсом дуу!
Бүмбэрсэг дээр
социализм
мүнхэ нараар мандажа,
Бүхы Ази, Европоор үүрэй туяа адхажа,
Дунай, Волга, Нил, Ганга, Хуанхэ
Дуранын һайхан жабхалан
ирагуу аялга нэгэдхээ.
Түбиин арадууд капитализмын шүдэр гэнжые
Түгдэлэн таһалжа,
эрхэ сүлөө
Хамгаалан.
эб найрамдал, зол жаргалай энжые
Халуун тэмсэлэй залиршагүй охин соо
дээшэнь үргэбэ Ерээдүйнгөө түлөө.
Африкын шатама
гантай хуурай губида
Арабууд бодоно эсэргүүсэн,
Америкын хархис
дээрмэшүүлэй урдаһаа.
Үлгэн дэлхэйн үлзы хуби заяанай
үлгы боложо мүндэлһэн
Үргэн уужам Эхэ Совет оромнай гоёор
Коммунизм байгуулха гайхамшаг түсэбөө
үндэһэлэн,
Хүнхинэн зэдэлнэ һүртэ ажалай хүгжэмөөр.
Үйлэдбэри, фабрика, завод, колхоз, совхозууд
мянга түмөөр аржыжа,
Үдэр һүнигүй оюута баатар араднай
домог туужын далайсаар
Сэсэн мэргэн Коммунис Партиингаа
уряал хэшээлдэ хандажа,
Сэгнэшэгүй амжалтаа XXI хуралаймнай баярта
зорюулан туйлан суурхажа байна.
Зургаан зуун сая зонтой
аха дүү улаан Хитаднай
Зураглашагүй ехэ илалтын
замай бартаа һэтэлжэ,
Энхэ сэнгүү байдалай Агуу Хана
Эбдэршэгүй батаар үндылгэжэ эхилбэ —
амаршалнабди хүхижэ!
Хамаг эдэ үльгэр шэнги хэрэгүүдэй
одон боложо ниидэһэн
Хабата Совет оньһото хурдан ракетэ!
Сэдьхэл сооһоо юрөөл шүлэгөөр бурьялжа,
юһэн эрдэниин элшэ гэрэлээр гииһэн
Сэсэг ногоон замби тухай дуугаа шамда
зорюулһамнай мэдээжэ.
Замбуулиниие дуулаха агуу дуушын жэгүүр
Заяата наһанайм
аласай замда барюула —
Хүн түрэлтэнэй габьяа суута түүхые
һара, Марсын орьёл хизаар дээгүүр
Хүрьһэтэ дэлхэйн доһолосо
магтан дуулаха һэмби!

Аха дүүгэй туһаламжа

Зэдын аймагай партиин XX съездын нэрэмжэтэ колхозой барилгашадай бригада Монгол Арадай Республикын «Гэрэлтэ зам» гэжэ ажахын нэгэдэл ошожо, 50 хүнэй һууритай улаан булангай гоё һайхан байшан барижа үгэбэ.

Аха дүүгэй туһаламжа үзүүлһэнэйнь түлөө энэ колхозой правлени, партийна эхин организацида алтан бэшэгтэй грамота Б. Н. М. А. Улсын Түб аймагай Сүхбаатар хотын «Гэрэлтэ зам» нэгэдэлэй юрэнхы хорооной дарга Очирбата гэгшэ барюулба.

Хүршэ Монгол Арадай болон Бурядай Республикануудай холбоо барисаае аха дүүгэй энэ туһаламжа гэршэлнэ.

С. Табдаев.

Хани ёһоной уулзалга

Улан-Удэдэ үнгэргэгдэһэн Бурядай АССР-эй болон Монголой Арадай Республикын санашадай урилдаан ехэ һонирхолтой байгаа.

Урилдаанай хоёрдохи үдэр—январиин 24-дэ эхэнэрнүүд 10, эрэшүүл 30 километртэ урилдаагаа. Улан-Удэ хотын 22-дохи һургуулиин багша Пруткоглядова абаһаар түрүүлжэ, тэрэ зайе 48 минута 3 секунда соо гаталжа ерээ. Хоёрдохи һуурида Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай студент Баендуева, гурбадахи һуурида Бурядай командада хабаадагша Юдинцева гараа.

Айлшад санашадай дунда Чимедцу бэрхээр ябаа. Тэрэ арбан километрын зайе 55 минута 6 секунда соо ябажа гараһан байха юм. Мүн Сарантуя, Тунгалаг гэгшэд мүрысөөндэ һайн гараа.

Эрэшүүл илангаяа шадамар бэрхээр урилдааба. Энэ урилдаан манай республикын гурбан бэрхэ спортсменүүдэй—Алексеев, Заиграев, Коллегов гэгшэдэй тэмсэлээр үнгэрөө. Республикымнай эрхим санашадай нэгэн Анненков эдэээниие хүсөөгүй. Алексеев 30 километр зайе 2 час 2 секунда соо ябажа гараа. Коллегов тэрээнһээ 33 секундаар гээгдэжэ ерээ. Гурбадахи һуури эзэлһэн Заиграев 2 час 50 секунда соо ябаба.

Айлшад Зундуй, Данзан, Дашгай гэгшэд баһал хурдаар гүйгөө. Эдэнэр тэрэ зайе удаа дараалан 2 час 9 минута 12 секунда, 2 час 18 минута 22 секунда, 2 час 23 минута 30 секунда соо гаталаа.

Удаань эрэшүүл, эхэнэрнүүдэй эстафетнэ урилдаан болоо.

Ниитэ командын түрүү һуури Бурядай спортсменүүд, хоёрдохи һуури суглуулагдамал команда, гурбадахи һуури хүдөөгэй спортсменүүд, дүрбэдэхи һуури МНР-гэй команда эзэлээ.

Политическэ гэгээрэлэй Байшан соо вечер болоо. Тэндэ мүрысөөндэ хабаадалсаһан Монголой бүхы санашадта, мүн командадань шан барюулагдаа.

МНР-эй болон БурАССР-эй арадуудай хани барисаанда зорюулагдаһан ехэ концерт болоо.

А. Игумнов.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Вьетнамай арад КПСС-эй XXI съездые амаршална

ХАНОЙ, январиин 26. (ТАСС). Вьетнамско-советскэ хани барисаанай бүлгэмэй түрүүлэгшэ, Вьетнамай Эсэгэ ороной фронтын түрүүлэгшэ Тон Дык Тхангын статьяе «Нян Зан» газетэ мүнөөдэр толилоо. Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XXI съездые Вьетнамай бүхы арадай зүгһөө статья соогоо тэрэ амаршалһан байна.

Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин бэелүүлжэ, дэлхэй дээрэ түрүүшын социалистическэ гүрэниие байгуулха, бүхы дэлхэй дээрэ социализмын, эб найрамдалай лагериие бэхижүүлхэ хэрэгтэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин дүүргэһэн түүхэтэ үүргые тэмдэглэхэ зуураа, автор иигэжэ бэшэнэ. СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэбэй даабарита тоонуудые хаража үзэхэ байһан КПСС-эй X… съезд СССР-тэ коммунизм тэ… түргэнөөр дабшаха үеые нэ… үгэхэ байна. Мүнөөнэй улас… рондын байдалда съезд гүнз… ехэ нүлөө үзүүлхэ байна. Тусха… бал, съезд болон долоон жэлэй… сэб социализм байгуулха хэрэ… ороноо нэгэдүүлхын түлөө тэмсэ… Вьетнамай арадые шэнээр зо… жуулха гэжэ статья соо онсо… тэмдэглэгдэнэ.

Вьетнамай арад КПСС-эй X… съездэдэ халуун амаршалга … гөөд, амжалтатайгаар хүдэлхы… хүсэнэ гэжэ Тон Дык Тханг бэ… нэ.

КПСС-эй XXI съезд, СССР… арадай ажахые хүгжөөхэ долоо… жэлэй түсэб тухай «Кыу Ку… «Тхон Нет» газетэнүүд статья… дые толилоо.

КПСС-эй съезд угаа ехэ түүхэтэ удхашанартай

ТОКИО, январиин 26. (ТАСС). КПСС-эй XXI съездые Япондо угаа ехээр һонирхоно. Ниислэлэй бүхы үдэшын газетэнүүд съезд тушаа мэдээсэлнүүдые мүнөөдэр толилоо.

КПСС-эй XXI съезд тушаа толилһон статья соогоо «Акахата» газетэ иигэжэ бэшэнэ. Бүхы дэлхэй дээрэ коммунистическэ хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэ энэ съезд угаа ехэ түүхэтэ удхашанартай. С… дын хүдэлмэридэ бүхы дэлх… ажалшадай анхарал хандуула… на гэжэ газетэ бэшэнэ. Ара… ажахые хүгжөөхэ долоон жэ… түсэб тушаа тезисүүд Сове… Союзда коммунизм байгуулха… дорхой хараа шэглэлые элеэр… руулна гэжэ газетэ онсолон тэм… лэнэ.

Освенцимэй сүлөөлэгдэһөөр 14 жэл гүйсэбэ

ВАРШАВА, январиин 26. (ТАСС). Освенцимые Советскэ Армиин сүлөөлһөөр 14 жэл гүйсэһэнтэй дашарамдуулан городой, дүтэ шадарай тосхонуудай ажалшадай түлөөлэгшэд, тэрэшэлэн ороной ниитын болон политическэ организацинуудай олон делегацинууд урдань алалга хюдалгын лагериин байһан газарта үсэгэлдэр суглараа.

Тэндэ хаагдагшадые буудан а… даг байһан ханын дэргэдэ вено… табигдаа. ПНР-эй Министрнүү… Соведэй түрүүлэгшэ Ю. Цира… вич түрүүлжэ венок табяа. … хадаа дайнай үедэ энэ лаге… хаалтада байһан юм.

Освенцимые сүлөөлхын түлөө… лоһон байлдаанай үедэ наһа б… һан советскэ сэрэгшэдэй хүүр… рэ веногууд мүн лэ табигдаа.

Ядерна зэбсэг туршалга болюулха тухай гурбан гүрэнэй зүблөөн

ЖЕНЕВА, январиин 26. (ТАСС). Ядерна зэбсэг туршалга болюулха тухай гурбан гүрэнэй түлөөлэгшэдэй зүблөөнэй ээлжээтэ заседани мүнөөдэр боложо, США-гэй түлөөлэгшэ түрүүлэгшээр һуугаа. Урда тээнь дурадхагдаһан документнүүдые, мүн хиналтын постнуудай хүдэлмэрилэгшэд тухай асуудалые саашадань зүбшэн хэлсэлгэ болоо. Хиналтын постнуудта хариин оронуудһаа хабаадалсаха хүдэлмэрилэгшэдые хубаарилан табиха схемые Англиин делегаци дурадхаһан байна. Хиналтын пост бүхэндэ хариин оронуудһаа хабаадалсаха нагшадые 4—5 хүн хүрэтэр о… болгохо гэжэ советскэ делегаци… радхаа. Советскэ делегациин … тээнь дурадхаһанай ёһоор, иимэ… нагшадай тоо 1—2 хүн байхаар… раалагдаһан юм.

Журналистнуудай тэмдэглэһэ… ёһоор, советскэ шэнэ дурадхал… даа баруун гүрэнүүдэй зорю… тохёолдуулдаг элдэб һаад бэ… шээлнүүдые хэлсээ баталха зам… зайсуулха гэжэ советскэ деле… циин эрмэлзэжэ байһые гэршэ… харуулна.

Оманай патриодуудай амжалта

КАИР, январиин 26. (ТАСС). Оманай имамай түлөөлэгшын мэдүүлгэ Каирта толилогдоо. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. Изки, Фарака гэжэ газарнуудта Англиин колониальна сэрэгүүдэй бодхоһон гол бүхэлэлтэнүүдтэ Оманай партизанска отрядууд добтолоо, Англиин сэрэгэй гурбан машиные усадхаа. Добтолгын үедэ Англиин 10 солдат, офицер алуулһан байна. Оманай патриодууд сэрэгэй томо складые тэһэлээ, буу зэбсэг, һомо хэрэгсэл горьтойгоор буля… абаа. Аль-Ауаби, Низва, Дже… Аль-Ахдар тээшэ ошоһон ха… нууд дээрэ Англиин колониал… засагаархид шанга хиналта … тооһон байна. Юуб гэхэдэ, … хатуу шанга байлдаанууд бол… байнхай.

Оманай патриодууд ябуулга… жэ, эдэ харгынуудай зариман … гүүр сэрэгүүдэй ябалгые һаат… даг болоо гэжэ мэдүүлгэ соо … лэгдэнэ.

БАЯЖАН ХҮГЖЭНЭ АГА НЮТАГ

КПСС-эй ЦК-гэй сентябриин (1953-он) Пленумһээ хойшо ниитынгээ ажалые хүгжөөхэ, тэрээнһээ абтадаг ашаг шэмыень улам дээшэлүүлхэ хэрэгтэ Агын бурят округой колхоз, совхозууд бага бэшэ амжалта туйлаа.

1958 оной хабар МТС-үүдэй хубилгагдахада, округоймнай 27 колхозой 25-ниинь 16 миллион үлүүтэй түхэригэй машина, техникэ гүрэнһөө худалдажа абаа һэн. Мүнөө манда 500 трактор, 400 шахуу комбайн, 450 ашаанай болон хүнгэн автомашинанууд, мүн хүдөө ажахын бусад олон оньһото техникэ бии. Колхозууд болон совхозуудтахи механизаторнуудай машина, техникээ зүбөөр ашаглан, үнэн шударгыгаар хүдэлмэрилһэнһөө таряалангай талмай нилээд үргэдхэгдөө. Тэрэнэй ашаар орооһо тарян ехээр абтана. Мал ажал амжалтатайгаар эрхилэгдэнэ.

Мүн баһа шэмэтэ һайн тэжээл болодог кукуруза округ доторнай нютагжажа эхилээд, 1958 ондо округой колхозууд, совхозуудаар 3600 гектар талмайтай кукуруза таригдаһан юм. Зарим колхозууд кукурузын үндэр ургаса хуряагаад, хэдэн зуугаад тонно ногоон эшэ набша силослэжэ абаа.

Һүүлэй табан жэлэй турша соо манай эндэ 116,8 мянган гектар шэнэ, залууг газар, тэрэнэй 80 мянган гектарынь КПСС-эй XX съездһээ хойшо элдүүрилэгдэһэн байна.

Ажахын гол һалбари — хонин ажал округ соо үргэн далайсатайгаар хүгжөөгдэнэ. Хонидой нооһоной, бусад зүйлнүүдэйнь үнэ сэнгэй дээшэлһэнһээ, хонидой тоо толгойн улам олошорһонһоо шалтагаалан хонин ажалһаа абтадаг олзо 1958 ондо 1,5 дахин нэмээ.

Мүнөө округ дотор 702 мянгаад хонин бии. 1953 ондо округой колхоз, совхозууд 2070 гаран тонно нооһо гүрэндөө худалдаа һэн. Энэнь бүхы Читын область соо абтадаг нооһоной 40 гаран процентнь болоно. 1955 ондо колхозуудай хонин бүриһөө 2,2 килограмм нооһон хайшалагдаһан аад, үнгэрэгшэ жэл 2,6 килограмм хүрэтэр ехэдхэгдээ.

Һүүлэй гурбан жэлэй турша Байгал шадархи шэнэ үүлтэрэй хонид бии болгогдожо, ехэ амжалта туйлагдаа. Энэмнай — округой түрүү хонишод, зоотехнигүүдэй удаан саг соо хэһэн хүдэлмэриин аша үрэ мүн. Тиимэ үүлтэр бии болгогшодой тоодо «Коммунизм», «Россия», XIX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудай түрүү хонишод, мэргэжэлтэд оролсоно. Шэнэ үүлтэрэй хонид эрхим шанартай нарин нооһо үгэдэг, нютагай байдалда һайнаар тааража, жэлэй дүрбэн сагта бэлшэдэг, тэсэмгэй шэрхи, тобир юм.

Хонин ажалые хүгжөөхэ, нооһо ехээр хайшалжа абаха, бэлэдхэхэ талаар Могойтын аймагай колхоз, совхозууд һүүлэй жэлнүүдтэ горьтой амжалта туйлаа. Эндэхи хонид 1955 ондо 215 мянган толгой байһанаа, мүнөө 339 мянга хүрэтэрөө олошоруулагдаа. Колхозуудай эдлүүриинь газарай 100 гектар бүридэ 109 толгой хонид хүртэнэ.

Аймаг соо гурбан жэлэй туршада нооһо абалга, бэлэдхэлгэ хоёр дахин нэмээ. 1955 ондо колхозуудай хонин бүриһөө 2,6 килограмм нооһон хайшалагдадаг байбал, 1958 ондо 3,5 килограмм абтаа. Олохон колхозууд эдлүүриингээ газарай 100 гектар бүридэ 320 килограмм нооһо, «Коммунизм», «Россия», Ленинэй, Кировэй нэрэмжэтэ колхозууд 350—400 килограмм нооһо абана.

«Коммунизм» колхозойхид хонин ажал хүгжөөлгөөр илангаяа ехэ юумэ хээ. Мүнөө 27 мянган толгой хонитой. 1958 ондо 100 хонин бүриһөө 102 хурьга абажа түлжүүлһэн, хонин бүхэнһөө 4,5 килограмм нооһо хайшалһан байна. Хонин ажалһаа 4,5 миллион түхэриг олзо ороо.

Энэ колхозой хонишон, Социалистическэ Ажалай Герой Бальжима Доржиева шэн зоригто ажалаараа суурхадаг. 1958 ондо даажа байһан түлгэ хонин бүриһөө зачетно шэгнүүрээр 6,5 килограмм нооһо хайшалһан юм.

Хонин ажал эрхилхэ түрүү арга жэл ерэхэ бүри улам зоримгойгоор хэрэглэгдэнэ. 1957 ондо округ дотор эртын 35 мянган хурьгад абтаһан аад, 1958 ондо 108 мянган хонид эртэ хурьгалхаар үрэжүүлэгдэһэн байгаа.

XIX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Бата-Болот Юндунов хонидые эртэ түрүүлдэг ехэ дүй дүршэлтэй болонхой. Нүхэр Юндунов һүүлэй хоёр жэл соо 100 хонин бүриһөө 116—117 хурьга абажа түлжүүлһэн, хонин бүриин 4,5 килограмм нарин нооһо хайшалһан байна.

Арадай ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэбөөр округой хонишодой урда ехэ зорилгонууд табигдаа. 1962 оной эхиндэ хонидойнгоо тоое 1 миллион 100 мянга хүрэтэр олошоруулхаар, 3600—3700 тонно гэхэ гү, али 2,3 дахин ехэ нооһо абадаг болохоор хараалагдана. Тиигэхын тула түбхын түрүүндэ үбһэ тэжээл элбэгжүүлхэ, Байгал шадархи шэнэ үүлтэрэй хонидой шанарые улам һайжаруулха шухала.

Хонин ажалдаа түрүү арга бүри үргэнөөр хэрэглэхын түлөө үсэд шангаар тэмсэхэ, һайса дулаалагдаһан байраар бүхы отарануудаа хангажа, нооһоной абтасые дээшэлүүлхэ зорилго табигдана. Хонидой эртын түлые һайнаар абаха, уужам, һаруул байрануудаар хангаха, хурьгадаа гээлтэ хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ уялгатайбди.

1956 ондо округ соохи һаамхай үнеэн бүриһөө 664 литр һүн һаагдаһан аад, нёдондо 950 литр хүрэтэрөө дээшэлээ.

Һү ехээр һаахын түлөө округой һаалишадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Ленинэй орденто һаалишан Должит Шагдарова түрүү зэргэдэ гаранхай. Нүхэр Шагдарова, Зугаалайн һаалишад Д. Ринчинимаева, Д. Дашиева, Ц. Олзоева 1958 ондо үнеэн бүриһөө 2600—2700 литр һү һааба.

Малай ашаг шэмые улам дээшэлүүлхэ ехэ арга боломжын бии байһые түрүүшүүлэй амжалта гэршэлнэ.

Гэбэшье ехэ арга боломжоёо олонхи колхозууд үшөөл дутамагаар элирүүлнэ. Тэжээл буйлуулжа малдаа эдюулхэ, саг соонь уһалха талаар горьтойхон дутагдалнууд бии байһаар. Үнеэдтэ силос үшөөл багаар үгтэдэг, олонхи фермын үнеэд булеэн уһаар уһалагдадаггүй байна. Эдэ дутагдалнууд усадхагдаха.

Түүхэтэ долоон жэл соо округой колхоз, совхозууд һү һаалгаяа 1958 онойхиһоо хоёр дахин ехэдхэхэ түсэбтэй. Тиихын тулада үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ ёһотой.

Округойхид һүүлэй жэлнүүдтэ мяха абаха асуудалда ехэ анхарал табидаг болоо. Тиимэһээ үхэр малай, илангаяа гахайн мяха абалга биратайгаар дээшэлнэгүй. Округой колхозууд 1956 ондо 6287 тонно, нёдондо 7084 тонно мяха абаһан байгаа.

1958 ондо Могойтын аймаг мяха абалгаяа нилээд нэмээгээ. Мяха тушааха түсэбынь 103 процент дүүргэгдээ.

Долоон жэл соо мяха абалгаяа 2,8 дахин ехэдхэжэ, 1700 тоннодо хүргэхэ зэргэтэйбди. Тиихэдэ зарим ажахынууд мяха абалгые 3—3,5 дахин ехэдхэхэ юм.

Һүүлэй табан жэлэй туршада хүдөө ажахын продуктнуудые улам ехээр абадаг болохо тушаа КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумэй тогтоолоор зоригжон, округой хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд бүри эршэмтэйгээр ажаллажа оробо. Мяха бүри ехээр абаха тухай Рязанска областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлые округой колхозууд ехэтэ һайшаан дэмжэбэ. Шандали нютагай Свердловэй, Догойн «Россия» болон бусад колхозууд доторойнгоо арга боломжонуудые хаража үзөөд, 1959 ондо мяха абалгые урда жэлэйхиһээ 3 дахин дээшэлүүлхэбди гэжэ мэдүүлээ.

Хүдөө ажахын продукт ехээр абадаг болохо тумаа колхозуудай мүнгэн олзонь улам нэмэжэ, колхознигуудай ажабайдал бүри һайжарна. 1954 ондо округой 14 колхоз миллионернүүд байһан аад, үнгэрэгшэ жэлдэ бүхы 27 колхозой олзонь миллионһоо дээшэ гараа. 1955 ондо бүхы колхозуудай олзо 44,3 миллион түхэриг байгаа һаа, 1958 ондо 108 миллион болоо. 1955 ондо колхозуудай хубаагдадаггүй фондын зөөри 63,8 миллион түхэриг байһанаа, мүнөө 90 миллион үлүүтэй түхэриг болоо. Ажал хүдэлмэреэ һайнаар ябуулдаг Хара-Шэбэрэй Кировэй, Зугаа… Ленинэй нэрэмжэтэ, «Коммун… колхозууд олзоёо 6—10 миллио… хэриг болгонхой. Эдэ колхозу… ажалта үдэр бүхэндэ 15—18 т… риг хубаагдахаар хараалагдана.

Эрхим һайнаар ажаллаһан … хознигууд жэлдээ 25—30 мя… түхэриг абадаг юм. 1958 ондо … ровэй нэрэмжэтэ колхозой хони… Л. Наймановагай бүлэ 50 мя… түхэриг, Цокто-Хангилай Стал… нэрэмжэтэ колхозой хони… Д. Дондоковой—47 мянган түх… мүнгэ ажалта үдэртөө абаа. … даа, үнэн сэхэ ажалай түлөө… Иимэ жэшээнүүд округ дотор …

Мүнөө колхознигууд тааруу … доор хубсалдаг, үнэтэй сэнтэй… бараа, машина, радиоприёмник… лон бусадые абадаг, өөһэдтөө… һайхан гэр баридаг, баян д… ажаһуудаг болонхой. Округ д… 350 гаран колхознигууд хүнгэн… томашина, мотоцикл худал… абанхай.

Эд зөөриие, эдеэ хоолой зүй… дые элбэгжүүлхэ, коммуни… жаргалта байдал тогтоохо ү… һуури табиха холын хараата… лоон жэлэй асари ехэ түсэбые… лүүлэлсэхэ хэрэгтэ округой а… шад хубитаяа оруулхын тула … эршэмтэйгээр, коммунисти… ёһоор ажаллажа эхилбэ. КПС… XXI съездые ажалай ехэ ам… таар угтахын түлөө округой х… ажахын хүдэлмэрилэгшэд ни… малай үбэлжэлгые гарзагүй… тобир тарганаар үнгэргэхын т… тэмсэнэ.

Г. ДОНДОК…

Агын округой «Ленинэй т… газетын редакторай орлог…

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕ…

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов партийной жизни —34-05, экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта—24-74, писем трудящихся 40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00949. Типография Министерства культуры Бурятской АССР Зак. № 4769.